

TÉMATICKÝ OKRUH "LIDÉ A ČAS" V 1. OBDOBÍ VÝUKY VZDĚLÁVACÍ OBLASTI "ČLOVĚK A JEHO SVĚT"

Diplomová práce

Studijní program: M7503 – Učitelství pro základní školy
Studijní obor: 7503T047 – Učitelství pro 1. stupeň základní školy
Autor práce: **Michaela Švermová**
Vedoucí práce: PhDr. Jana Johnová, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela Švermová**
Osobní číslo: **P10000513**
Studijní program: **M7503 Učitelství pro základní školy**
Studijní obor: **Učitelství pro 1. stupeň základní školy**
Název tématu: **Tématický okruh "Lidé a čas" v 1. období výuky vzdělávací oblasti "Člověk a jeho svět"**
Zadávající katedra: **Katedra primárního vzdělávání**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl:

Vytvoření souboru prezentací pro tématický okruh "Lidé a čas" pro 1. období a ověření možnosti využití tohoto souboru ve výuce vzdělávací oblasti "Člověk a jeho svět".

Metody:

strukturovaný rozhovor, anketa

Požadavky:

studium odborné literatury, vytvoření souboru prezentací a pracovních listů k nim a ověření vytvořeného souboru v 1.-3. ročníku základní školy

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006.

PODROUŽEK, Ladislav. Úvod do didaktiky prvouky a přírodovědy pro primární školu. 1. vyd. Dobra Voda: Aleš Čeněk, 2003.

SKUTIL, Martin. Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011.

Metodické příručky:

JOHNOVÁ, Jana, Věra KUČTOVÁ a Mária VÁGOVÁ. Můj svět a pohádka. Vyd. 1. Liberec: Dialog, 2007.

JOHNOVÁ, Jana, Věra KUČTOVÁ a Mária VÁGOVÁ. Poznávám svět. Vyd. 1. Liberec: Dialog, 2007.

JOHNOVÁ, Jana, Věra ŠULCOVÁ a Mária VÁGOVÁ. Objevuji svět. Vyd. 1. Liberec: Dialog, 2009.

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Jana Johnová, Ph.D.

Katedra primárního vzdělávání

Datum zadání diplomové práce:

7. listopadu 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

20. dubna 2015

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PaedDr. Jaroslav Perný, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 11. prosince 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí práce PhDr. Janě Johnové, Ph.D. za trpělivý přístup, vstřícnost, odborné vedení, cenné rady a konzultace, které napomohly k vytvoření této diplomové práce. Dále děkuji učitelům a žákům základních škol, kteří se podíleli na výzkumu, a všem ostatním za velkou podporu.

Anotace

Diplomová práce Tematický okruh „Lidé a čas“ v 1. období výuky vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“ se zabývá současnou situací didaktických pomůcek ve školách a jejich propojení s moderními technologiemi.

Teoretická část objasňuje především pojmy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, tematický okruh Lidé a čas, mladší školní věk, didaktické pomůcky ve školách.

Praktická část popisuje tvorbu a následné ověření vytvořeného souboru, který obsahuje výukové prezentace, pracovní listy pro žáky a metodické listy pro učitele. K zjištění výsledků výzkumu byl využit strukturovaný rozhovor pro učitele a anketa pro žáky.

Klíčová slova: tematický okruh „Lidé a čas“, 1. období výuky, vzdělávací oblast „Člověk a jeho svět“, výukové prezentace, strukturovaný rozhovor, anketa

Annotation

The Diploma thesis named The Theme “People and Time” in the 1st Stage of Teaching within the Educational Area “Humans and their World”. It is dealing with contemporary state of teaching aids at schools and their interconnect with modern technologies.

The teoretical part is clarifying mainly those concepts: the Educational Area “Humans and their World”, the Theme “People and Time”, younger school age and teaching aids at schools.

The practical part is describing formation and subsequent verification of created set which contains educational presentations, worksheets for pupils and methodology sheets for teachers. A structured interview for teachers and an opinion survey for pupils were used to find out the research results

Key words: the Theme “People and Time”, the 1st Stage of Teaching, the Educational Area “Humans and their World”, educational presentations, structured interview, opinion survey

Obsah

Obsah	7
Seznam obrázků	9
Seznam použitých zkratk a symbolů	10
Úvod	11
1 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět	12
1.1 Tematické okruhy	12
1.2 Teoretické poznatky a didaktické poznámky k tematickému okruhu Lidé a čas	14
1.2.1 Vybrané učivo z tematického okruhu Lidé a čas pro první ročník ZŠ	14
1.2.2 Vybrané učivo z tematického okruhu Lidé a čas pro druhý ročník ZŠ	15
1.2.3 Vybrané učivo z tematického okruhu Lidé a čas pro třetí ročník ZŠ	16
2 Mladší školní věk	17
2.1 Paměť	17
2.2 Vnímání	18
2.3 Názornost	19
3 Didaktické pomůcky ve školách	22
3.1 Moderní technologie	23
3.1.1 Prezentace	24
4 Cíle a výzkumné otázky	27
4.1 Cíle šetření	27
4.2 Výzkumné otázky	27
5 Výukové prezentace, pracovní a metodické listy	28
5.1 Výukové prezentace	28
5.2 Pracovní listy	29
5.3 Metodické listy	29

6	Metodologie šetření	73
6.1	Výzkumné metody.....	73
6.1.1	Strukturovaný rozhovor	73
6.1.2	Anketa.....	74
6.2	Charakteristika výzkumného souboru.....	75
6.2.1	Učitelé.....	75
6.2.2	Žáci	75
6.3	Průběh výzkumného šetření.....	76
7	Výsledky šetření	77
7.1	Výsledky ankety žáků.....	77
7.2	Výsledky strukturovaného rozhovoru.....	79
7.2.1	Výsledky z rozhovorů k prezentacím	79
7.2.2	Výsledky z rozhovorů k pracovním a metodickým listům.....	80
7.2.3	Závěry vyplývající z rozhovorů.....	81
8	Závěr.....	82
	Seznam použitých zdrojů.....	85
	Seznam příloh	87

Seznam obrázků

Snímky prezentace Celé hodiny (obrázky 1–15).....	31–33
Snímky prezentace Měsíce (obrázky 16–34)	35–37
Snímky prezentace Režim všedního dne (obrázky 35–43).....	40–41
Snímky prezentace Roční období (obrázky 44–55).....	43–44
Snímky prezentace Kalendář (obrázky 56–62)	46–47
Snímky prezentace Předměty denní potřeby (obrázky 63–72).....	49–50
Snímky prezentace Roční období 2 (obrázky 73–87).....	52–54
Snímky prezentace Určování času (obrázky 88–96)	56–57
Snímky prezentace České pověsti (obrázky 97–103).....	60
Snímky prezentace Lidové zvyky a státní svátky (obrázky 104–112)	63–64
Snímky prezentace Moje město (obrázky 113–123)	66–67
Snímky prezentace Proměny způsobu života (předměty) (obrázky 124–144).....	69–71

Seznam použitých zkratk a symbolů

apod. – a tak podobně

atd. – a tak dále

č. – číslo

s. – strana

CD – kompaktní disk

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

RVP – rámcový vzdělávací program

ZŠ – základní škola

Úvod

Život v jednadvacátém století patří bez pochyby moderním technologiím. Obklopují nás všude. Jednoznačně k nim patří i počítače, které používáme každý den nejen v práci, ale i doma. Umožňují nám rychlejší spojení s okolním světem, ulehčují práci, nabízejí zábavu i poučení. Proto se využívají i ve školách. Dávají učitelům příležitost obohatit vyučovací hodinu.

Využití počítačových prezentací jsem zvolila i pro svoji diplomovou práci Tematický okruh „Lidé a čas“ v 1. období výuky vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“, jejímž cílem je vytvořit a ověřit obrazový materiál, který je vhodný jako názorná ilustrace k novému učivu. Jeho zásluhou žáci lépe porozumí probíranému učivu, pro které by bylo obtížné zajistit věcné pomůcky.

V teoretické části diplomové práce je přiblížena vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která se zaměřuje na tematický okruh Lidé a čas, pro který jsou vytvořené výukové prezentace. Dále jsou objasněny i pojmy mladší školní věk a didaktické pomůcky ve školách.

Praktická část diplomové práce zahrnuje informace o výukových prezentacích, pracovních listech pro žáky a metodických listech pro učitele, metodologii šetření a její výsledky.

Domnívám se, že by diplomová práce mohla být přínosná především pro učitele prvního stupně základních škol, kteří vyučují prvouku. V prezentacích jsou zpracována zajímavá témata, pro která je často obtížné obstarat názorné pomůcky. Fotografie v prezentacích umožní žákům reálný pohled na svět kolem nich. Jednotlivé prezentace jsou doplněny pracovními listy pro žáky a metodickým manuálem pro učitele.

1 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblasti v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání nás seznamují s učivem, které je považováno jako základ ve vzdělání. Pro 1. stupeň ZŠ je jich definováno devět. Pro téma této diplomové práce je nejdůležitější vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, na kterou se v následujícím textu zaměříme. (MŠMT 2013, s. 14)

Tuto vzdělávací oblast nalezneme pouze na prvním stupni základních škol, na druhém stupni už není. „... vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat.“ (MŠMT 2013, s. 35) Zabývá se minulostí, přítomností i budoucností.

Prostřednictvím vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět se žáci seznamují s předměty, situacemi a problémy každodenního života. Učí se, jak je nazvat a rozlišit od ostatních jim podobných. Žáci se dozvídají nejen o společnosti, v které žijí, ale i o lidech z minulosti. Poznávají též společenské poměry a normy chování. Svou roli ve vzdělávání mají také učitelé, kteří svým chováním jdou příkladem. Nejlepším způsobem, jak si žáci zapamatují učivo, je, když si ho sami prožijí, vyzkouší. Vlivem vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět žák objevuje sám sebe, hledá své místo ve společnosti, zvládá formulovat své názory a postoje, řešit různé životní situace a snaží se porozumět lidem a věcem kolem sebe.

Tato vzdělávací oblast je rozdělena na pět tematických okruhů, které mohou ve škole tvořit jeden vyučovací předmět od 1. ročníku do 3. ročníku a ve 4. a 5. ročníku se rozdělit na dva předměty. Další variantou je možnost jednoho předmětu po celých pět let. (MŠMT 2013, s. 35)

1.1 Tematické okruhy

Místo, kde žijeme

Cílem je seznámit žáky s prostředím, které je obklopuje, aby v něm zvládli žít a nic se jim nestalo. Podstatné je rovněž pochopení, jak všechno funguje, tam kde žijí i mimo jejich bydliště. Snaží se porozumět, jaké mají lidé mezi sebou poměry. Jsou podporováni k tomu, aby se zajímali o předměty a objekty kolem sebe a nebáli se je zkoumat a vyzkoušet. Učivo směřuje k tomu, aby žáci měli rádi místo, kde žijí a byli hrdí na naši Českou republiku. (MŠMT 2013, s. 35)

Lidé kolem nás

Školáci se seznamují s pravidly, jak správně vystupovat a komunikovat s lidmi, jak si navzájem pomáhat. Učí se respektovat ostatní, a že jsme si ve společnosti všichni rovni. Poznávají, co společnost považuje za zábavu a kvůli čemu se občané sdružují. Zjišťují, co mohou dělat, chtít, ale i to, co se od nich očekává. Dozvídají se také o penězích a všem kolem nich. Součástí učiva jsou ale i potíže, spory, konflikty atd., které se vyskytují a trápí obyvatele Země. Žák je informován o základních hodnotách potřebných k životu v demokratické zemi. (MŠMT 2013, s. 35)

Rozmanitost přírody

Žáci mladšího školního věku se učí o zeměkouli, životě na ní, zvířatech, rostlinách, nerostech atd., a že tohle vše je součástí vesmíru. Žáci by si měli uvědomit, že vše, co na Zemi probíhá, je v harmonii, kterou lidé zvládnou lehce poškodit, ale těžko ji navrátit do původního stavu. Díky názornému učení se žáci setkávají s přírodou kolem nich a mohou ji zkoumat. Rovněž zjišťují, jak na ní člověk působí. Proto mohou přemýšlet o tom, jak ji bránit, aby nebyla zničena. (MŠMT 2013, s. 36)

Člověk a jeho zdraví

Malí školáci se hlavně dozvídají o svém těle, co je pro něho dobré, co mu škodí, jak se o něj mají starat, jak předcházet chorobám a úrazům. Učí se, jak někoho ošetřit nebo komu zavolat, aby mu pomohli. Zjišťují, jakou proměnou prochází lidské tělo v průběhu času. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomovali, co svým chováním mohou způsobit sobě i ostatním. Jedním z hlavních cílů je pochopení, že si mají cenit zdraví. (MŠMT 2013, s. 36)

Na následující tematický okruh je kladen větší důraz, neboť je na něm založena tato diplomová práce.

Lidé a čas

Účelem je, aby se žáci zvládli vyznat v minulosti, přítomnosti a budoucnosti, poznali, kolik je hodin, jaký je den, měsíc, rok, století apod., a věděli, proč je to důležité znát a jak to zjistit. Jsou obeznámeni s tím, jak se svět za určitou dobu změnil, a nejenom ten, ale i všechno v jejich okolí a životě. Jejich pozornost je směřována k historii, aby je upoutala, a začali se jí zabývat, pátrat po ní. (MŠMT 2013, s. 36)

1.2 Teoretické poznatky a didaktické poznámky k tematickému okruhu Lidé a čas

Protože je tato diplomová práce zaměřená na 1. období tematického okruhu Lidé a čas, postačí nám tedy výčet očekávaných výstupů pouze pro 1. až 3. ročník základní školy.

„Žák

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti;
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije;
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.“ (MŠMT 2013, s. 39)

Praktická část diplomové práce je založena na prezentacích do výuky prvouky, které vycházejí z očekávaných výstupů tematického okruhu Lidé a čas. K těmto výstupům si školy, na základě vlastního uvážení, přiřazují učivo. Vybrané učivo pro jednotlivé ročníky přibližují kapitoly 1.2.1, 1.2.2 a 1.2.3.

1.2.1 Vybrané učivo z tematického okruhu Lidé a čas pro první ročník ZŠ

Celé hodiny

Žáci se seznamují s hodinami. Dozvídají se, jak vypadají, jaké mohou mít tvary, k čemu jsou dobré, jestli existují i jiné druhy hodin než ručičkové, jak na nich poznají čas, kde je naleznou, ... Učí se také určit čas (celé hodiny). Vhodnou pomůckou pro toto učivo jsou papírové hodiny, na kterých si žáci mohou vyzkoušet posouvání ručiček hodin.

Měsíce

Učivo je zaměřené na jednotlivé měsíce v roce. Žáci zjišťují, jak se měsíce jmenují, kolik jich je celkem, jaké je jejich pořadí, čím se od sebe liší, co je pro každý měsíc typické apod. Pomocí obrázků krajiny mohou žáci pozorovat proměny přírody a počasí v jednotlivých měsících.

Režim všedního dne

Žáci se učí názvy částí dne, kterými jsou ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer a noc. K jednotlivým částem dne přiřazují činnosti, které se vykonávají. Příkladem

těchto činností může být vstávání z postele, čištění zubů, chůze do školy, hraní si venku, psaní domácích úkolů, sledování televizi atd.

Roční období

Žákům jsou představena jednotlivá roční období. Seznamují se s jejich názvy, počtem, charakteristickými prvky, činnostmi lidí v daných obdobích, svátky, ... Žáci mohou sledovat pomocí obrázků znázorňující všechna období nejen změny přírody, ale i počasí.

1.2.2 Vybrané učivo z tematického okruhu Lidé a čas pro druhý ročník ZŠ

Kalendář

Cílem učiva je obeznámit žáky s druhy kalendářů a jejich funkcemi. Dále se učí o dnech v týdnu, měsících a roce. Pro lepší představu a pochopení žáků je vhodné do hodiny přinést všelijaké kalendáře a prohlédnout si je. Žáci mohou zjišťovat, v čem se shodují nebo liší, vyhledávat významné dny, poznamenávat si do nich, kdy mají ostatní svátek nebo narozeniny, ...

Předměty denní potřeby

Prostřednictvím tohoto učiva se žáci setkávají s různými předměty, které se používají skoro každý den. Žáci se učí je pojmenovat a vysvětlit, k čemu se využívají, jak fungují, kdo je používá, kde je můžeme nelézt, proč jsou důležité atd.

Roční období

Toto učivo je podobné učivu o ročních obdobích z prvního ročníku ZŠ, ale je rozšířeno o nové poznatky, jako jsou měsíce v jednotlivých ročních obdobích a data prvních dnů daných období. Vhodné jsou opět obrázky jednotlivých období k vzájemnému porovnání.

Určování času

Žáci se seznamují s pojmy minuta, hodina, den a jejich vztahy mezi sebou. Dále poznávají rozdíl mezi velkou a malou ručičkou hodin. Také se učí přiřazovat čas digitálních hodin k ručičkovým hodinám nebo se orientovat v částech hodiny. Vhodné je využít papírové hodiny, na kterých si žáci mohou vyzkoušet především pro ně obtížné části hodin, jako jsou čtvrt, půl, třičtvrtě, celá.

1.2.3 Vybrané učivo z tematického okruhu Lidé a čas pro třetí roční ZŠ

České pověsti

Žákům je vysvětlen pojem pověst i jeho pravdivostní hodnota. Poté jsou žákům představeny nejznámější české pověsti, v kterých se dozvídají o hlavních hrdinech a jejich osudech. Mnoho pověstí se váže ke konkrétním místům, které si žáci mohou prohlédnout třeba na obrázcích.

Lidové zvyky a státní svátky

Cílem učiva je, aby se žáci seznámili s nejznámějšími lidovými zvyky a státními svátky. Učí se o tom, jak se jednotlivé svátky a zvyky slaví, co je pro ně typické, jestli je můžeme nalézt v kalendáři atd. Pro porovnání je dobré povyprávět si, jak se některé státní svátky nebo lidové zvyky slavily dříve a jak se slaví dnes.

Moje město

Toto učivo je zaměřené na poznání města, ve kterém žáci žijí. Učí se, jak se jejich město jmenuje, kde se nachází, kdo je v něm starosta nebo starostka, čím je město známe, jestli jím protéká nějaká řeka, jaké budovy v něm mohou nalézt, ... Žáci si mohou město ukázat na mapě nebo i sehnat konkrétní mapu města, v které lze cvičit orientace po městě.

Proměny způsobu života (předměty)

Žákům jsou představeny předměty, které se používaly dříve, ale v současné době jsou nahrazeny jinými, technologicky vyspělejšími. Cílem je, aby si žáci uvědomili, že předměty, které dnes využíváme, prošly určitým vývojem a jejich používání nebylo vždy tak snadné.

2 Mladší školní věk

Při nástupu do školy toho dítě již hodně zná a dovede. Umí ovládat své tělo, zvládne se bez pomoci ostatních najíst, napít, ustrojit, atd. Poznává jednotlivé členy rodiny stejně tak i jako místo, kde žije a bydlí. Dítě, které navštěvovalo mateřskou školu, se již setkala s dětským kolektivem a ví, jak se v něm chovat. Zvládne i pomocí kresby znázornit své pocity. (Klener 2005, s. 25)

Někteří malí školáci mají problém s řečí. Dyslálie, která je trápí, ale obvykle po nástupu do školy postupně mizí i bez vyhledání odborné pomoci. (Langmeier, aj. 1998, s. 120)

Vstup do školy je pro dítě významným přelomem v sociálním životě. Nabývá totiž zcela nové funkce a to funkce školáka. Nejprve však musí projít zápisem do první třídy, jehož termín stanoví škola. Pro každé dítě i jeho rodiče je to velký den. Už od první návštěvy školy cítí, že nastaly změny. *„Škola ovlivní další rozvoj dětské osobnosti, způsob prožití celého zbývajících dětství a projeví se i v oblasti sebehodnocení, mnohdy velice zásadním způsobem. Školní úspěšnost může být rozhodující nejenom z hlediska sebepojetí, ale i pro další životní směřování.“* (Vágnerová 2012, s. 254–255)

Nástup do školy znamená pro žáka i začlenění do určitého kolektivu. Tady je povinen prokázat svoje schopnosti, vykonávat úkoly a učit se. Usiluje o co nejlepší výsledky, aby byl lepší než ostatní a získal si své místo ve třídě. Dítě si potřebuje svoje schopnosti a dovednosti ověřit nejen ve škole, ale i mezi spolužáky a požadavky dospělých. Snaží se i začlenit mezi své vrstevníky. Chce patřit do kolektivu, který má svůj řád a pravidla. Pro žáka je důležité obstát v obou směrech – ve škole mít kladnou klasifikaci a být přijat kolektivem. (Vágnerová 2012, s. 254–255)

2.1 Paměť

Děti mladšího školního věku (6–8 let) se učit samy nezvládají. To, co si zapamatují, musí být pro ně nějak zajímavé nebo poutavé. Neovládají ještě žádný účinný způsob, jak si nové informace uchovávat v paměti. Pouze neustálým procvičováním nové látky si ji žáci mladšího školního věku zvládnou osvojit. Látku ale musí opět znovu vidět či slyšet. Pokud žáci dokážou pochopit zadání, naplno se soustředit a novou látku si spojit s již naučenými poznatky, tak si mnohem snadněji vstřípí probírané učivo.

Motivace také kladně přispívá k uchování nových informací. Malý školák si snáze vše zapamatuje, pokud se mu to zdá atraktivní nebo dokonce podstatné.

Čím je dítě starší, tím si toho více zapamatuje a zvládne svižněji pochopit nová fakta. Velký vliv na toto zdokonalování učení má i škola a žákova rodina. Žák svým úspěchem či neúspěchem dokazuje hodnotu svých schopností a dovedností a to vše se odráží v jeho klasifikaci. (Vágnerová 2001, s. 86)

2.2 Vnímání

„Právě prostřednictvím smyslů vnímáme a poznáváme svět, který nás obklopuje, prostřednictvím smyslů produkuje jedinec počítky a city, podněcuje představivost, vytváří představy a konstruuje obrazy, komunikuje sám se sebou a s druhými, vybavuje si melodie nebo něčí hlas, vzpomíná na chuť potravin nebo se pohybuje k určitému místu, evokuje si vzpomínky, tvoří asociace, myslí nebo přemýšlí, představuje si nebo tvoří.“ (Fernandes 2004, s. 45) Díky smyslům, které nám umožňují vnímat celý svět, jsme schopni obstát nejen ve společnosti, ve škole, v zaměstnání, ale i jako jedinec. (Fernandes 2004, s. 45)

„Mezi 5.–7. rokem dochází ve zrakové a sluchové percepci k rozvoji kompetencí, které jsou považovány za jednu ze složek školní zralosti.“ (Vágnerová 2012, s. 261) V tomto věkovém období je dítě už schopné ve škole pochopit učivo týkající se čtení a psaní, neboť jeho zrak a sluch jsou k tomu již připraveny. Další změna se projevuje i v percepci a následném interpretování stimulů, které na dítě působí. (Vágnerová 2012, s. 261)

Každý, kdo se věnuje výuce dětí, by měl znát dětskou pozornost, protože je vhodné vědět, jak taková pozornost u dítěte probíhá, ale i jak na ní vhodně zapůsobit.

Jak dosáhnout toho, aby se dítě soustředilo na to, co chcete? Určitě je vhodné použít něco, co dítě doposud neznalo, nevidělo či neslyšelo. To, co se stále opakuje, ztrácí kouzlo překvapení a už neupoutá. Nové informace by měly být pro dítě dobře pochopitelné a hlavně navazující na jeho předchozí znalosti. Důležitým faktorem je i poutavost a zajímavost. To, co dítě nějakým způsobem upoutá a zaujme, získá jeho pozornost. Učitel je schopen z těchto příkladů využít minimálně návaznosti učiva. Ví, co s žáky již probíral, proto může vhodně zvolenou látkou navázat. A když k nové látce

přidá i atraktivnost, kterou všechny zaujme, učivo žáci pak lépe pochopí. (Vágnerová 2001, s. 92–93)

Pro děti mladšího školního věku je soustředění sluchem více náročné než zrakem. Žák může svým zrakem pozorovat danou informaci po dobu, jakou si stanoví nebo jakou mu určí vyučující. Tím pádem zvládne vnímat vše podstatné. Se sluchem už to není tak snadné. Žák sice zvuk slyší, ale nemůže ho poslouchat tak dlouho, jak by si přál. Nelze si ho ani znovu přehrát. Jak se zvuk rychle objeví, tak se i vytratí. (Vágnerová 2012, s. 291)

Žákova percepce i jeho pochopení učiva, které se snaží vyučující vysvětlit, záleží především na tom, jak dlouho se žák dovede na danou věc soustředit. Doba koncentrace na atraktivní učivo je při nástupu do školy maximálně deset minut. V dalších ročnících se vždy prodlužuje nanejvýš o dvě a půl minuty. (Fontana in Vágnerová 2001, s. 97)

Malí školáci vnímají vše. Nedokážou ještě rozlišit, co je podstatné a co ne. Učitel je musí vést, například pokládáním návodných otázek. Docílí tím toho, že se zaměří pouze na důležité prvky. (Čačka 1994, s. 59)

Čáp se shoduje s Čačkou. Pokud mladší školák dostane nějakou věc nebo její kresbu, aby si ji prohlédl, a pak se ho zeptáte, jak by ji charakterizoval, obvykle zjistíte, že to nezvládne, protože se nesoustředil na to důležité. Proto je potřeba, aby kantor usměrňoval jeho percepce a radil mu, na co se orientovat. „*Názorné poznání je při osvojování vědomostí spjato s myšlením a řečí, a tím se zdokonaluje.*“ (Čáp 1993, s. 212)

2.3 Názornost

„*Myšlení mladšího školáka je vázáno na realitu.*“ (Vágnerová 2012, s. 267) Z toho vyplývá, že žák dokáže přemýšlet o konkrétní věci, se kterou se již dříve setkal, i přestože ji právě nevidí. Uspokojí se s pouhou empirií toho, co viděl nebo zažil. „*Dítě mladšího školního věku je zaměřeno na poznávání skutečného světa. Chce vědět, jaký je, podle jakých pravidel funguje, event. jak jej lze ovládat.*“ (Vágnerová 2012, s. 267) Ze začátku dítěti stačí pouhý popis, aby se dokázalo orientovat ve světě kolem něj. Jiná metoda by mohla být pro nejmladší žáky příliš komplikovaná. (Vágnerová 2012, s. 267)

Stejný názor jako Vágnerová zastává i Čáp a Mareš. Uvažování malých školáků se proměnilo od doby, kdy navštěvovali mateřskou školu. To převažoval fantazijní svět a jejich sny. Nyní se však touží seznámit s realitou a pochopit ji. (Čáp, aj. 2001, s. 231)

I Langmeier a Krejčířová tvrdí, že dítě mladšího školního věku se snaží získat co nejvíce pravdivých informací o všem, co ho obklopuje. Vyhledává proto například publikace, v kterých se dozvídá nové poznatky. Velký vliv na něho mají ti, které uznává. Jejich výpovědi a vysvětlení jevů, fungování světa, věcí atp., tvoří realitu dítěte, které automaticky věří. „... je to realismus naivní, a teprve později se dítě stává kritičtější, a tedy i jeho přístup ke světu je kriticky realistický – to už se ohlašuje blízkost dospívání.“ (Langmeier, aj. 1998, s. 115–116)

Když mladší žák nad něčím přemýšlí, snaží se navazovat na to, co je mu blízké, co již zná. Nejraději se učí takovým stylem, kdy sám může zjistit, jak to má správně být. Používá pro to své dosavadní zkušenosti, které ne vždy dokáže dobře užít a uplatnit pro dané okolnosti. „Nejsnáze porozumí stálosti takové dimenze, která je hodně názorná, tzn. že se o ní může snadno přesvědčit. Konkrétní logické myšlení může manipulovat s pojmy, představami a myšlenkami, avšak musí jít o konkrétní pojmy a úvahy, které vycházejí z reality.“ (Vágnerová 2012, s. 267) Žák se již nenechá tolik ovlivnit tím, co se mu na první pohled zdá nějak zajímavé. Pomalu přichází na to, jak se v určité situaci postupovat. Tyto nové poznatky si ukládá do paměti a přijímá je jako pravidla, podle kterých se řídí. (Vágnerová 2012, s. 267)

Když kantor nové učivo ilustrativně předvede nebo demonstrativně ukáže, malí školáci ho lépe pochopí. Ale nejlepším způsobem k zapamatování nové látky je vlastní prožitek žáků, když si to sami vyzkouší. Učitel by neměl ani opomenout objasnění a vysvětlení nového učiva před tím, než se o něm začnou žáci sami přesvědčovat nebo ho uplatňovat. Na stejném principu by měly fungovat i učebnice. Nejprve by měl být výklad nového učiva a až po něm by měly následovat otázky týkající se výkladu. Rozsah učebního textu by se měl shodovat se schopnostmi a věkem žáků. Stává se, že některá látka je vysvětlována moc dopodrobna. Na druhou stranu můžeme nalézt i takové učební texty, kde nejsou ani všechny základní informace. (Vágnerová 2001, s. 59)

Žáci mladšího školního věku potřebují ke svému uvažování názor, který ale efektivitu uvažování ani v nejmenším nezhoršuje a neomezuje. „Názorné myšlenkové operace

jsou tedy dalším nezbytným stupněm rozvoje myšlení směřujícího až k abstrakci.“
(Čačka 1994, s. 66)

3 Didaktické pomůcky ve školách

Zrak je jeden z pěti lidských smyslů. Patří mezi nejvíce využívaný. Zrakový vjem byl pro člověka zásadní, protože mu zajišťoval obrazy pro život. Obraz, který oko postřehne, musí projít složitým procesem, než si jeho podobu zapamatujeme.

Všemu v životě se musíme naučit. „*Učením se osvojují vědomosti (soustavy pojmů a představ), dovednosti (předpoklady pro vykonávání určité činnosti) a vytváří se návyky. Učením se také rozvíjí zájmy, schopnosti a vlastnosti charakteru a osvojují se vzorce chování.*“ (Inderka 2013, s. 165)

Učení lze dělit dle mnoha aspektů. Pro účely této kapitoly byly zvoleny tyto tři typy – bezděčné, záměrné (známe jeho cíl) a řízené. (Průcha, aj. 2008, s. 259)

„*Didaktické pomůcky pro záměrné učení zahrnují celou šíři produkce, tedy klasických tištěných obrazů a pracovních listů a knih, modelů, manipulačních pomůcek, elektronických a filmových materiálů.*“ (Inderka 2013, s. 166) Záleží tedy jen na vyučujícím, co zvolí pro jeho výuku. Pečlivě vybírá z řady didaktických pomůcek to, co pomůže žákovi přesně pochopit a zapamatovat si látku. Avšak škola nemá neomezené finance, proto musí opatrně zvažovat, co si může dovolit a co ne.

„*Bezděčné učení probíhá náhodně, samovolně a neuvědoměle.*“ (Inderka 2013, s. 166) Zažíváme to každý den, reklamy nám ukazují plno zajímavostí, informují nás o novinkách a my, aniž bychom o to stáli, si to vštěpujeme do paměti.

Podobným způsobem to probíhá i ve škole. Děti se dozvídají nové informace, které mohou spatřit v prostorách školy. Slouží k tomu různé nástěnky, tabule, plakáty, obrazy, předměty, modely, atd. Účel mají stejný, upoutat a něco naučit, ať už záměrně nebo bezděčně.

Kdokoliv, kdo prochází školou, se může přiučit něčemu novému. Stačí, když se bude dívat kolem sebe. Ať už si přečte něco z nástěnky, školního řádu nebo si jen prohlédne plánek. Určitě mu něco z toho uvízne v paměti.

Podobným způsobem by měly fungovat i nové vzdělávací pomůcky. Avšak názory na to se liší. Někteří míní, že nástěnné a jim podobné pomůcky již nejsou potřeba. V dnešní době plně internetu můžete vyhledat cokoli, co jen budete chtít. Ale nesmíme opomíjet lidský zrak, který vše, co vidí, uschová v paměti, aby to v budoucnu mohlo být použito.

Dříve si často učitelé sami vytvářeli didaktické pomůcky jako například nástěnné plakáty s jakýmkoliv učivem, které potřebovali k výuce. Věděli, že názornost je pro žáky důležitá. A když je nepoužívali v hodinách, mohly jejich výtvary vzdělávat ostatní v prostorách školy.

V současnosti už tyto pomůcky na školách skoro nenajdeme. Jednou z hlavních příčin jsou peníze. Školy si nemohou dovolit kupovat nové nástěnné obrazy a ty, co školy vlastní, už jsou skoro nepoužitelné. Žijeme v době počítačů a moderní techniky, proto školy raději investují do této oblasti. (Inderka 2013, s. 166–167)

3.1 Moderní technologie

Dnešní svět si už nedokážeme představit bez počítačů a moderní technologie. Staly se součástí našich životů. Na tento fakt musí brát ohled i školy, nemohou ho jen tak opomíjet. *„Vždyť právě moderní informační technologie nabízejí relativně snadnou cestu k efektivnímu modernímu vyučování a mohou fungovat jako velice účinný motivační prostředek.“* (Mušková 2013, s. 189)

Moderní technologie ve školách mají větší a větší vliv. To však způsobuje nemalé obtíže. V první řadě se očekává, že počítače budou využívány ve všech předmětech, nejen v těch určených informatice. To znamená, že všichni učitelé budou muset zvládnout pracovat s moderní technikou, aby nebyl narušen jejich edukační proces. Informační technika má učiteli usnadnit práci. Ale je tomu tak doopravdy? Už jenom to, že se zvyšují požadavky na učitelovu přípravu na hodinu, hovoří protikladně. Pravdou je, že pro některé stávající pedagogy, je moderní technika více strašákem než pomocníkem. (Mušková 2013, s. 189)

Kantoři, kteří dříve dokázali vést vyučovací hodinu, uměli v ní všechno ovládat a věděli si se vším rady, postupně přichází o tuto dovednost. Kvůli moderní informační technologii, která je čím dál víc rozsáhlejší a složitější, nezvládají ovládat hodinu. Vliv na vyučování postupně získávají ti, jenž rozumí technologiím. Proto se pedagogové často vracejí k jednodušším pomůckám, kterým rozumí, a mohou je zvládnout bez obav. (Bertrand 1998, s. 115–116)

I když žáci leckdy ovládají moderní technologie lépe než jejich pedagogové, nesmíme se přestat snažit o další vzdělávání pedagogů v této oblasti.

Pedagog, který umí pracovat s moderní technologií, může například využívat různé počítačové programy vytvořené pro jeho výuku. Pokud mu nevyhovují nebo mu v nich něco chybí, není nic lehčího než si zhotovit něco svého, co se bude líbit jak jemu, tak žákům. Jedna z možností je vytvořit si vlastní prezentaci. (Mušková 2013, s. 189–190)

3.1.1 Prezentace

Využívání prezentací ve vyučování se v dnešní době stalo samozřejmostí. Ve školách se staly velmi oblíbenými. Pedagogové se je naučili hojně používat při svých hodinách. A jaký je nejdůležitější cíl prezentace? „*Odpověď je nasnadě: názornost! Názornost by měla být hlavní zásadou, na kterou by každý učitel při přípravě prezentace měl dbát.*“ (Mušková 2013, s. 190)

Učitele je nejčastěji zařazují v úvodní části hodiny jako oporu k pochopení nového učiva. Prezentace však nenahradí pedagoga ani jeho vysvětlení učiva. Slouží jen jako vizuální podpora a obohacení. Na snímcích prezentace by měly být jen ty nejdůležitější informace, nejlépe v bodech. Prezentace ztrácí na významu, pokud je přeplněna textem, který je nepřehledný a špatně srozumitelný. Z takové prezentace si žáci neodnesou skoro žádné poznatky. (Mušková 2013, s. 190)

Jestliže prezentace obsahuje přeplněné snímky, tak se diváci nedokážou soustředit na prezentaci ani na výklad. Neustále porovnávají, co bylo řečeno a zdali je to tak i napsáno v prezentaci. „*Vědci tento jev nazývají efekt rozdělené pozornosti, který přesahuje poznávací zátěž a redukuje efektivnost učení.*“ (Atkinson 2008, s. 54)

Byl proveden test, který měl za úkol zjistit, která ze dvou prezentací bude efektivnější. Na jedné prezentaci byl totožný text s výkladem. Druhá se skládala jen z výkladu bez písemné předlohy. Účastníci testu si zapamatovali více údajů z prezentace číslo dvě. Z výzkumu vyplynulo, že je mnohem lepší ponechat v prezentaci jen nejdůležitější údaje a zbytek odstranit. Pokud přednášející pouze předčítá to, co má na snímcích, uškodí tím svým posluchačům. Pochopení a zapamatování si nových informací je pak pro ně těžší.

„*Během prezentace je paměť posluchače rozhodujícím lidským článkem, který určuje, jak dobře je nová informace v lidské mysli přijímána, zpracovávána a uložena.*“ (Atkinson 2008, s. 43) Lidskou paměť můžeme dělit na tři druhy – smyslovou,

dlouhodobou a pracovní. Smyslová paměť uchovává vše, co člověk vnímá svým zrakem a sluchem.

Do dlouhodobé paměti se uloží nové údaje na dlouhý čas, třeba i do smrti. Při poslouchání prezentace si člověk ukládá nové poznatky právě sem. Můžou je kdykoliv znovu nalézt a dále je použít.

Paměť krátkodobá, neboli pracovní, pomáhá udržet člověka soustředěným. Tato paměť dokáže nové informace krátce podržet, aby mohly být uloženy do dlouhodobé paměti. (Atkinson 2008, s. 43–56)

V jednoduchosti je krása, a proto by se měla dodržovat i v prezentacích. Diváci se vždy nejprve zaměří na nadpis snímku, pak si prohlédnou a zhodnotí vizuální stránku, která obrazně znázorňuje nadpis. Nakonec se zaposlouchají do výkladu. *„Výsledkem je poutavý multimediální dojem, který vyvažuje vizuální a verbální prvky a přispívá ke smysluplným znalostem.“* (Atkinson 2008, s. 59)

Je dokázáno, že se člověk více naučí z ilustrací a textu, nežli z pouhého textu. Ovšem ilustrace musí vystihovat text, protože jinak by neměly význam. (Atkinson 2008, s. 61)

Dobrá prezentace by měla splňovat tři funkce – informační, motivační a inspirační. První, co malé školáky na prezentaci zaujme, je grafická stránka. Samozřejmě, že obsah je také podstatný, ale děti se na něho hned nezaměří. Vzhled prezentace je důležitý. Od něho se bude všechno ostatní odvíjet. Jestliže diváky nezaujme, nebudou dávat pozor. A pokud se jim nebude líbit, výsledek bude stejný. Koncentrují se totiž jen na rušivý prvek – grafiku. Vizuální stránka by měla upoutat, avšak rozhodně by neměla posluchače odvádět od tématu a překážet v porozumění. Proto nikdy nezapomínejme, pro koho prezentaci vyrábíme. To se také musí odrazit v naší práci. (Atkinson 2008, s. 216)

„Grafika by měla převést co nejvíce informací do vizuální formy a zároveň by měla být dostatečně jednoduchá a rychle pochopitelná.“ (Atkinson 2008, s. 216)

Ze snímku vaší prezentace by žáci měli být schopni přijít na to, o čem daný snímek je i v tom případě, že by ho viděli jen na malou chvíli. (Atkinson 2008, s. 216)

„PowerPoint také nabízí vkládání různých animací, videa, audia, pohyblivé grafiky a dalších moderních vymožeností.“ (Mušková 2013, s. 191) Nezapomínejme však, že

všeho moc škodí. Proto je lepší pořádně zvážit, co se do prezentace ještě hodí a co ji už přehlťí. (Mušková 2013, s. 191)

Je důležité, aby se vizuální stránka prezentace líbila nejenom posluchačům, ale i vám. Dodá vám to sebevědomí a budete schopni prezentovat vaši prezentaci bez obtíží. (Atkinson 2008, s. 216)

Snímky prezentace by měly hned od začátku udělat dojem na obecenstvo. Zaujmout je svou grafikou, navnadit na dané téma, probudit v nich zájem. K upoutání diváků přispívají také trefné titulky slidů a vhodné pojmenování prezentace. (Mušková 2013, s. 191)

Snímky prezentace by měly na sebe navzájem navazovat a vytvářet tak poutavý děj, který zaujme žáky, a ti se budou chtít pak také zapojit. *„Pokud se posluchači sami stanou součástí děje prezentace, mohou příběh mnohem více prožívat, lépe pochopit a snadněji zafixovat. Učitel by měl během prezentace s žáky nějakým způsobem interaktivně komunikovat, minimálně pokládáním otázek, debatou nad obrázky, interpretací schémat či jinou zpětnou vazbou.“* (Mušková 2013, s. 191)

Používání prezentací ve škole přináší hodně výhod. Jednou z mnoha je i to, že pedagogové ušetří škole peníze za kopírování. Už nebudou potřebovat list papíru se zadáním pro každého žáka, aby si mohl úkol přečíst a splnit. Stačí, když chytře použijí prezentaci. Učitelé mohou v prezentacích vyrábět všelijaké doplňovačky, cvičení na slučování, určování, zařazování, atd. (Mušková 2013, s. 192)

4 Cíle a výzkumné otázky

Lidé a čas je průřezové téma, pro které se ve školách nenachází příliš velké množství rozmanitých pomůcek a obrazového materiálu. Proto jsem se rozhodla vytvořit soubor prezentací, které pomohou žákům názorně představit učivo tohoto tematického celku v 1., 2. i 3. ročníku.

Praktická část obsahuje nejen soubor prezentací, ale zabývá se i jejich ověřením v praxi a následným vyhodnocením provedeného průzkumu.

4.1 Cíle šetření

V této diplomové práci byly vytyčeny dva cíle:

- 1) Vytvoření souboru prezentací pro tematický okruh Lidé a čas pro 1. období základní školy.
- 2) Ověření možnosti využití souboru prezentací pro tematický okruh Lidé a čas základní školy ve výuce vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v daném období.

4.2 Výzkumné otázky

K druhému z vytyčených cílů byly formulovány tři výzkumné otázky:

- 1) V čem spočívá přínos pro žáky z pohledů učitelů z 1. stupně ZŠ při začleňování prezentací do výuky?
- 2) Je třeba vytvořené prezentace a pracovní listy k nim dále upravovat?
- 3) Jaké hodnocení pro jednotlivé prezentace zvolí žáci?

5 Výukové prezentace, pracovní a metodické listy

V rámci tvorby diplomové práce bylo vytvořeno dvanáct výukových prezentací, které jsou využitelné ve výuce ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v 1. až 3. ročníku. Ke každé z nich byl zhotoven pracovní list pro žáky a metodický list pro učitele. Kompletní soubor prezentací, pracovních a metodických listů byl vypálen na kompaktní disk.

5.1 Výukové prezentace

Prezentace jsou zaměřeny na tematický okruh Lidé a čas. Z důvodu názornosti jsou tvořeny především fotografiemi a obrázky s minimálním množstvím textu. Převážná část fotografií (viz zdroje) byla pořízena autorkou diplomové práce. Jako inspirace pro zvolená témata prezentací pro jednotlivé ročníky sloužily metodické příručky k učebnicím prvouky Můj svět a pohádka, Poznávám svět a Objevuji svět. Prezentace jsou vytvořeny v programu Microsoft Office PowerPoint 2007. Pro větší motivaci žáků jsou v prezentacích využity animace a prolínání snímků. Prezentace mají jednotnou strukturu. Na začátku prezentace je vždy uvedené její téma, dále následuje nové učivo a v závěru se nachází úkoly na dané téma například v podobě křížovek, hádanek,... V jedné z prezentací bylo využito kromě obrázků i mluvené slovo, pro které jako předloha posloužily knihy od Martiny Drijverové. Jednalo se o České pověsti pro malé děti. Prezentace Moje město byla vytvořena ve dvou variantách, protože základní školy, na kterých se testovaly prezentace, nebyly ze stejného města.

Témata prezentací pro 1. ročník

Celé hodiny

Měsíce

Režim všedního dne

Roční období

Témata prezentací pro 2. ročník

Kalendář

Předměty denní potřeby

Roční období

Určování času

Témata prezentací pro 3. ročník

České pověsti

Lidové zvyky a státní svátky

Moje město

Proměny způsobu života (předměty)

5.2 Pracovní listy

Pracovní list se skládá ze tří úkolů, které vycházejí z tématu prezentace. Úkoly jsou založené na principu doplňování, spojování, vybarvování, dokreslování, vyškrtávání, kroužkování, opravování, očíslování atd. Pracovní listy slouží k procvičení a upevnění nového učiva z prezentace. Zároveň je to pro učitele zpětná vazba toho, co si žáci zapamatovali a zdali tomu porozuměli. Součástí pracovního listu je i linka pro podpis žáka a okénko pro hodnocení prezentace.

5.3 Metodické listy

Metodický list je určen učitelům. Byl vytvořen za účelem rychlé orientace v prezentaci a pracovním listě. Obsahuje ročník, téma, cíl, očekávané výstupy, klíčové kompetence, pomůcky a časovou dotaci. Nejobsáhlejší částí metodického listu jsou pokyny při práci s prezentací a snímky prezentace. V pokynech učitelé naleznou ke každému snímku prezentace činnosti a otázky pro žáky. Pro rychlejší orientaci a lepší přehled učitelů zahrnuje metodický list i soubor snímků prezentace. Snímky v názvu vždy obsahují dvě čísla. První z čísel uvádí pořadí snímku v prezentaci. Druhé vyjadřuje číslo dané prezentace. Na posledním snímku každé prezentace jsou uvedeny zdroje fotografií z dané prezentace. Pro metodický postup učitele není nutné tyto poslední snímky se zdroji v přehledu uvádět, učitel je má k dispozici po spuštění prezentací. Závěr metodického listu tvoří pokyny k pracovnímu listu, který je reflexí prezentace.

Pouze pro potřeby této diplomové práce je v každém pojmenování snímku uveden název obrázek a číslo obrázku, aby mohl vzniknout seznam obrázků.

Metodický list 1

Ročník: 1.

Téma: Celé hodiny

Cíl: seznámení s hodinami, určování celých hodin

Očekávané výstupy: Žák dovede určit a poznat celé hodiny.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: papírové hodiny, stíratelné tabulky a fixy, hodiny (ručičkové, digitální, nástěnné, budík atd. – na ukázkou), pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace, ukáзка hodin (ručičkových, digitálních, přesýpacích,...)
- Otázky pro žáky: Znáte tyto druhy hodin?

Snímek 2

- Činnosti: vyjmenovávání druhů hodin (klepnutím na myš se objeví druhy hodin)
- Otázky pro žáky: Kde se můžeme setkat s hodinami? Kde máte doma hodiny? Kdo používá budík? Kdo nosí hodinky? Co nám hodiny měří?

Snímek 3

- Činnosti: seznámení s časem na hodinách (ručičkových i digitálních), práce s papírovými hodinami a se stíratelnými tabulkami (na snímku je nadpis např. 1 hodina – žáci podle něho nastaví papírové hodiny, po klepnutí na myš se objeví správný čas na ručičkových hodinách, potom žáci zapíší tento čas v digitální podobě na tabulky, po klepnutí na myš se objeví správný čas na digitálních hodinách)
- Otázky pro žáky: Co v tento čas obvykle děláme?

Snímek 4 – 14

- Postupujeme stejným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 15

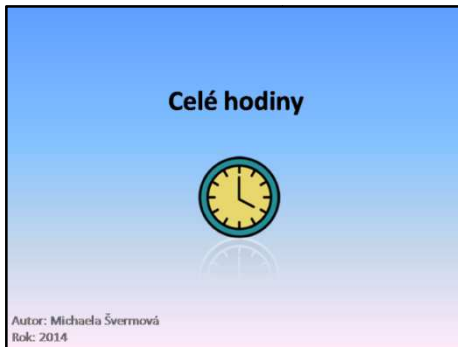
- Činnosti: diskuse, jak správně spojit obrázky hodin (po klepnutí na myš se objeví postupně šipky k obrázkům)

- Otázky pro žáky: Které z hodin ukazují stejné časy?

Snímek 16

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Celé hodiny:

Obrázek 1: Snímek 1.1

Obrázek 4: Snímek 4.1

Obrázek 2: Snímek 2.1

Obrázek 5: Snímek 5.1

Obrázek 3: Snímek 3.1

Obrázek 6: Snímek 6.1

Obrázek 7: Snímek 7.1

Obrázek 11: Snímek 11.1

Obrázek 8: Snímek 8.1

Obrázek 12: Snímek 12.1

Obrázek 9: Snímek 9.1

Obrázek 13: Snímek 13.1

Obrázek 10: Snímek 10.1

Obrázek 14: Snímek 14.1

Obrázek 15: Snímek 15.1

Pokyny k pracovnímu listu Celé hodiny (viz příloha):

Úkol 1: Žáci dokreslují malou a velkou ručičku hodin podle určeného času.

Úkol 2: Žáci dopisují chybějící čísla z ciferníku hodin do okének. Nakonec dopíší číslem do věty, kolik ukazují ručičky hodin.

Úkol 3: Žáci spojují hodiny se správnou částí dne.

Metodický list 2

Ročník: 1.

Téma: Měsíce

Cíl: názvy a počet měsíců, pořadí měsíců v roce, proměny přírody a počasí v jednotlivých měsících

Očekávané výstupy: Žák zvládne spočítat a vyjmenovat měsíce roku, říci, jak se v nich mění příroda a počasí, určit jejich jednotlivé pořadí v roce.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Kdo ví, co máme teď za měsíc?

Snímek 2

- Činnosti: zjištění počtu měsíců, názvy měsíců
- Otázky pro žáky: Kolik máme měsíců? Co nám představuje 12 měsíců? Jak se měsíce jmenují? (po klepnutí na myš se vždy objeví odpověď na otázku)

Snímek 3

- Činnosti: pozorování krajiny a její proměny v dalších měsících, diskuse o měsíci lednu
- Otázky pro žáky: Jaká je v lednu krajina (příroda) a počasí? Co lidé dělají v lednu (v přírodě)? Slavíme nějaké svátky? Kdo má v lednu narozeniny (ve třídě)?

Snímek 4 – 14

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 15

- Činnosti: pozorování a porovnávání proměn krajiny v jednotlivých měsících daného ročního období
- Otázky pro žáky: Co se na obrázcích (v jednotlivých měsících) změnilo? Který z těchto tří měsíců se vám líbí nejvíce a proč?

Snímek 16 – 18

- Postupujeme stejným způsobem jako u snímku 15.

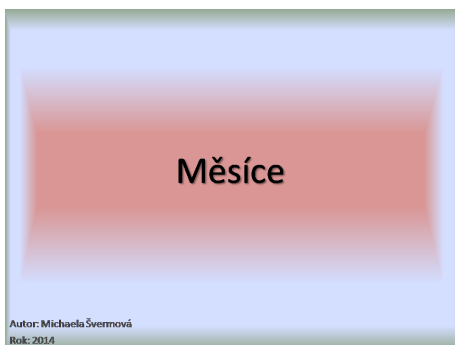
Snímek 19

- Činnosti: ústní doplňování názvů měsíců do křížovky (po klepnutí na myš se objeví názvy měsíců a nakonec i tajenka se závěrečnou otázkou)
- Otázky pro žáky: Které měsíce v křížovce nebyly? Který měsíc máte nejraději a proč?

Snímek 20

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Měsíce:

Obrázek 16: Snímek 1.2

Obrázek 18: Snímek 3.2

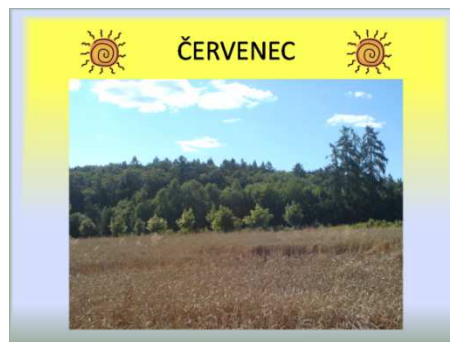
Obrázek 17: Snímek 2.2

Obrázek 19: Snímek 4.2

Obrázek 20: Snímek 5.2

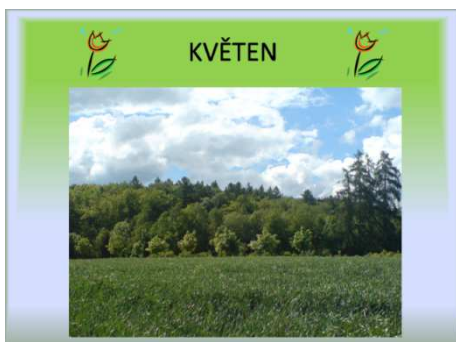
Obrázek 24: Snímek 9.2

Obrázek 21: Snímek 6.2

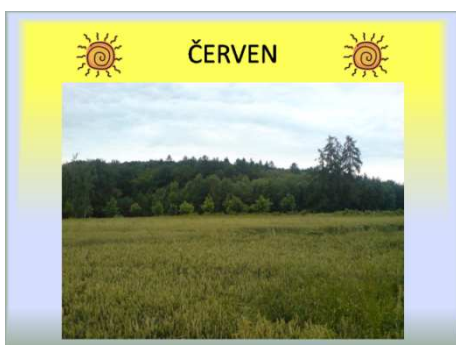
Obrázek 25: Snímek 10.2

Obrázek 22: Snímek 7.2

Obrázek 26: Snímek 11.2

Obrázek 23: Snímek 8.2

Obrázek 27: Snímek 12.2

Obrázek 28: Snímek 13.2

Obrázek 32: Snímek 17.2

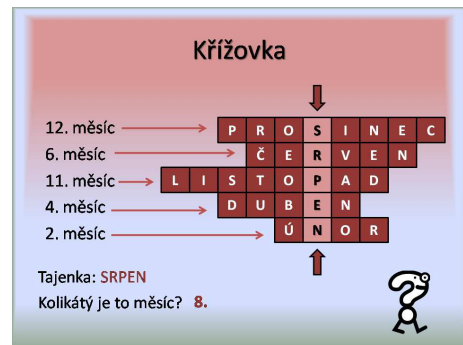
Obrázek 29: Snímek 14.2

Obrázek 33: Snímek 18.2

Obrázek 30: Snímek 15.2

Obrázek 34: Snímek 19.2

Obrázek 31: Snímek 16.2

Pokyny k pracovnímu listu Měsíce (viz příloha):

Úkol 1: Žáci uspořádají písmena tak, aby jim vznikl název měsíce, který pak napíše na linku.

Úkol 2: Žáci vybarvují zvolenou pastelkou správné odpovědi na otázky.

Úkol 3: Žáci poznávají podle obrázků měsíce a jejich názvy potom píše na linku.

Metodický list 3

Ročník: 1.

Téma: Režim všedního dne

Cíl: seznámení s názvy části dne, činnosti žáků v jednotlivých částech dne

Očekávané výstupy: Žák dokáže vyjmenovat jednotlivé části dne a popsat, co v daných částech dne dělá.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Kdo ví, co je to denní režim?

Snímek 2

- Činnosti: vyjmenovávání částí dne (po klepnutí na myš se objeví název části dne)
- Otázky pro žáky: V kterých částech dne můžeme vidět slunce a v kterých měsíc? Kterou část dne máte nejraději a proč?

Snímek 3

- Činnosti: diskuse o ranních činnostech (po klepnutí na myš se objeví fotografie s ranními činnostmi)
- Otázky pro žáky: V kolik ráno vstáváte? Co rádi snídáte?

Snímek 4 – 8

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 9:

- Činnosti: opravování chyb, správné spojení slov (po klepnutí na myš se objeví šipka ke správnému slovu)
- Otázky pro žáky: Co jiného můžeme dělat v těchto částech dne?

Snímek 10

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Režim všedního dne:

Obrázek 35: Snímek 1.3

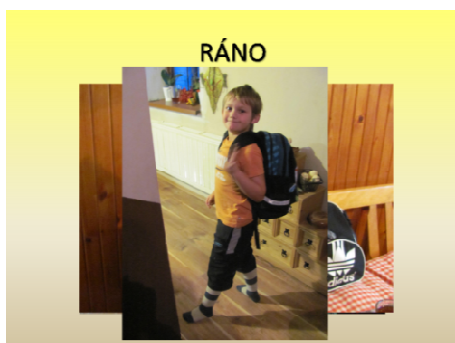
Obrázek 39: Snímek 5.3

Obrázek 36: Snímek 2.3

Obrázek 40: Snímek 6.3

Obrázek 37: Snímek 3.3

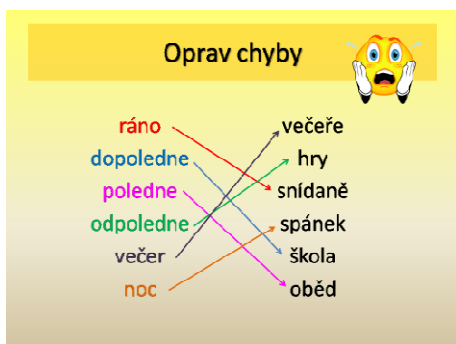
Obrázek 41: Snímek 7.3

Obrázek 38: Snímek 4.3

Obrázek 42: Snímek 8.3

Obrázek 43: Snímek 9.3

Pokyny k pracovnímu listu Režim všedního dne (viz příloha):

Úkol 1: Žáci číslují části dne podle toho, jak jdou za sebou.

Úkol 2: Žáci spojují obrázky s částmi dne.

Úkol 3: Žáci poznávají část dne podle obrázku a píší název na linku.

Metodický list 4

Ročník: 1.

Téma: Roční období

Cíl: seznámení s ročními obdobími, změny přírody, činnosti v jednotlivých obdobích

Očekávané výstupy: Žák dokáže pojmenovat jednotlivá roční období, říci, jak se mění příroda a co se v jednotlivých obdobích dělá.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Kolik máme ročních období?

Snímek 2

- Činnosti: vyjmenovávání názvů ročních období (po klepnutí na myš se objeví názvy ročních období)
- Otázky pro žáky: Jaké máme teď roční období? Které roční období máte nejraději a proč?

Snímek 3

- Činnosti: popis jara (po klepnutí na myš se objevují obrázky jara)
- Otázky pro žáky: Jak vypadá jaro? Co se děje na jaře? Jak se mění příroda?

Snímek 4

- Činnosti: diskuse o činnostech na jaře
- Otázky pro žáky: Co se dělá na jaře? Jaké slavíme svátky?

Snímek 5, 7, 9

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 6, 8, 10

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 4.

Snímek 11

- Činnosti: ústní přiřazování činnosti k ročním obdobím

- Otázky pro žáky: Které činnosti patří k jaru, létu, podzimu a zimě?

Snímek 12

- Činnosti: kontrola snímku 11
- Otázky pro žáky: Přiřadili jsme vše správně?

Snímek 13

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Roční období:

Obrázek 44: Snímek 1.4

Obrázek 47: Snímek 4.4

Obrázek 45: Snímek 2.4

Obrázek 48: Snímek 5.4

Obrázek 46: Snímek 3.4

Obrázek 49: Snímek 6.4

Obrázek 50: Snímek 7.4

Obrázek 53: Snímek 10.4

Obrázek 51: Snímek 8.4

Obrázek 54: Snímek 11.4

Obrázek 52: Snímek 9.4

Obrázek 55: Snímek 12.4

Pokyny k pracovnímu listu Roční období (viz příloha):

Úkol 1: Žáci píší na linky, jak následují roční období po sobě. Obrázky jim slouží jako nápověda.

Úkol 2: Žáci dokreslují panáčkovi oblečení podle daného ročního období.

Úkol 3: Žáci kreslí, jak vypadá strom na jaře a na podzim.

Metodický list 5

Téma: Kalendář

Cíl: funkce kalendáře, druhy kalendářů, dny, týdny, měsíce, rok

Očekávané výstupy: Žák zná funkce kalendáře a jeho druhy. Zvládne vyjmenovat dny v týdnu a měsíce. Seznámí se s počtem dnů v měsících a se vztahy mezi dny, týdny, měsíci a rokem.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: kalendář (nástěnný, stolní, ...), pracovní list

Časová dotace: 10–15 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: K čemu kalendář slouží? Kde ho můžeme najít?

Snímek 2

- Činnosti: ukázka různých druhů kalendářů (po klepnutí na myš se objevují druhy kalendářů)
- Otázky pro žáky: Jaké druhy kalendářů znáte? Jaký kalendář máte doma?

Snímek 3

- Činnosti: seznámení s obsahem kalendáře
- Otázky pro žáky: Co vše můžeme najít v kalendáři? (po klepnutí na myš se objeví odpověď na otázku)

Snímek 4

- Činnosti: vyjmenovávání dnů v týdnu (po klepnutí na myš se objeví název dnu)
- Otázky pro žáky: Jaké znáte dny? Kolik dní má týden? Jaký den máte nejraději? Proč?

Snímek 5

- Činnosti: rozdělení týdne na pracovní a víkendové dny (po klepnutí na myš se objeví názvy dnů)
- Otázky pro žáky: Jaké dny jsou pracovní? Kolik dní má víkend a jak se nazývají? Kolik týdnů je měsíc?

Snímek 6

- Činnosti: vyjmenovávání měsíců (po klepnutí na myš se objeví název měsíce)
- Otázky pro žáky: Jaké znáte měsíce? Víte, proč jsou měsíce tak barevně odlišeny? (po klepnutí na myš se objeví tabulka, která barvy objasní) Kolik měsíců má rok? Který měsíc máte nejraději? A proč?

Snímek 7

- Činnosti: řešení hádanky (po klepnutí na myš se objeví řešení hádanky)
- Otázky pro žáky: Kdo zná odpověď na naši hádanku?

Snímek 8

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Kalendář:

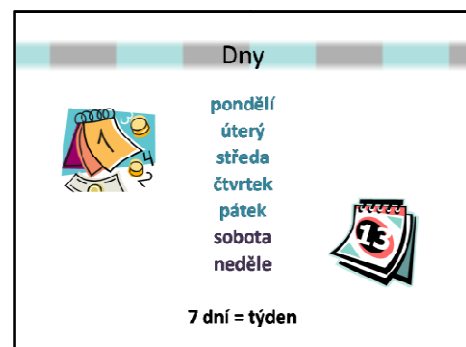
Obrázek 56: Snímek 1.5

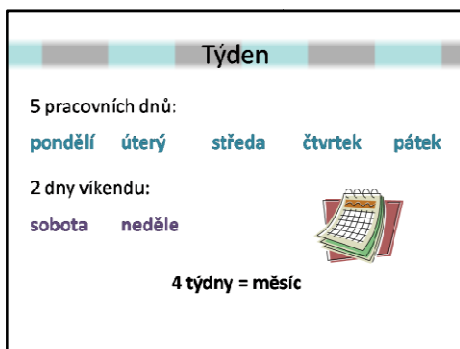
Obrázek 58: Snímek 3.5

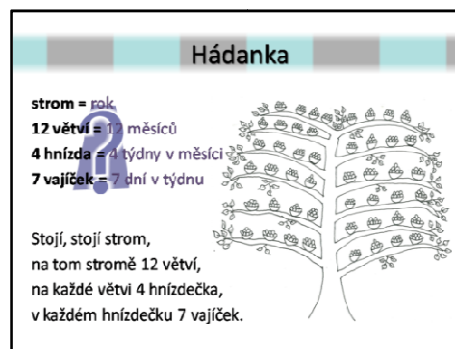
Obrázek 57: Snímek 2.5

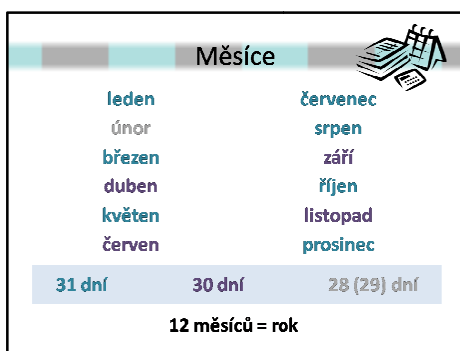
Obrázek 59: Snímek 4.5

Obrázek 60: Snímek 5.5

Obrázek 62: Snímek 7.5

Obrázek 61: Snímek 6.5

Pokyny k pracovnímu listu Kalendář (viz příloha):

Úkol 1: Žáci číslují dny v týdnu podle toho, jak jdou po sobě.

Úkol 2: Žáci kroužkují jarní měsíce zeleně, letní měsíce žlutě, podzimní měsíce hnědě a zimní měsíce modře.

Úkol 3: Žáci vybarvují měsíce podle počtu dní (31 dní – červená, 30 dní – fialová, 28 (29) dní – šedá).

Metodický list 6

Ročník: 2.

Téma: Předměty denní potřeby

Cíl: předměty denní potřeby (názvy a funkce), části domu

Očekávané výstupy: Žák dokáže vyjmenovat předměty denní potřeby, říci, k čemu slouží a určit, v které části domu je nalezne.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 10–15 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Jaké další obrázky předmětů by mohly být na snímku?

Snímek 2

- Činnosti: vysvětlení pokynů pro další snímky – vyjmenovávání předmětů
- Otázky pro žáky: Jaké předměty používáte ve škole?

Snímek 3

- Činnosti: vyjmenovávání předmětů v koupelně (po klepnutí na myš se objeví fotky předmětů z koupelny)
- Otázky pro žáky: Jaké předměty používáte v koupelně a k čemu?

Snímek 4 – 7

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 8

- Činnosti: vyřazení nevhodného předmětu (po klepnutí na myš se objeví řešení)
- Otázky pro žáky: Jaký předmět sem nepatří a proč?

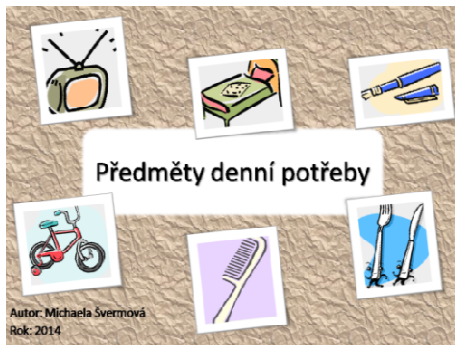
Snímek 9, 10

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 8.

Snímek 11

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Předměty denní potřeby:

Obrázek 63: Snímek 1.6

Obrázek 67: Snímek 5.6

Obrázek 64: Snímek 2.6

Obrázek 68: Snímek 6.6

Obrázek 65: Snímek 3.6

Obrázek 69: Snímek 7.6

Obrázek 66: Snímek 4.6

Obrázek 70: Snímek 8.6

Obrázek 71: Snímek 9.6

Obrázek 72: Snímek 10.6

Pokyny k pracovnímu listu Předměty denní potřeby (viz příloha):

Úkol 1: Žáci spojují předměty s místnostmi, kde je mohou najít.

Úkol 2: Žáci kroužkují pouze ty předměty, které používají při psaní domácího úkolu.

Úkol 3: Žáci kreslí pět předmětů, které používají každý den.

Metodický list 7

Ročník: 2.

Téma: Roční období

Cíl: názvy ročních období, změny přírody, měsíce jednotlivých období, data prvních dnů daných období, činnosti v jednotlivých obdobích

Očekávané výstupy: Žák zvládne vyjmenovat čtyři roční období, popsat, jak se v nich mění příroda a co v nich lidé dělají. Dokáže k obdobím přiřadit měsíce a zná data jejich prvních dnů.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Jaké znáte roční období? Kolik jich máme celkem?

Snímek 2

- Činnosti: přiřazení názvu období k fotce, popis proměn stromu (po klepnutí na myš se objeví názvy ročních období)
- Otázky pro žáky: Ve kterém období je největší teplo/zima? Ve kterém období sklízíme ovoce / kvetou stromy?

Snímek 3

- Činnosti: pozorování proměn stromu (po klepnutí na myš se fotka vždy změní)
- Otázky pro žáky: Kdy se vám strom líbí nejvíce? Jak teď vypadají stromy?

Snímek 4

- Činnosti: vyjmenovávání jarních měsíců (po klepnutí na myš se objeví názvy měsíců), upřesnění data prvního jarního dne (po klepnutí na myš se objeví datum)
- Otázky pro žáky: Jak se nazývají jarní měsíce? Kolik jich je celkem? Kdy je první jarní den? Co děláme na jaře? Kdo má na jaře narozeniny nebo svátek?

Snímek 5 – 7

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 4.

Snímek 8

- Činnosti: hádání ročních období (po klepnutí na myš se objeví název ročního období)
- Otázky pro žáky: Podle čeho jste poznali, že je to tohle roční období?

Snímek 9 – 15

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 4.

Snímek 16

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Roční období 2:

Obrázek 73: Snímek 1.7

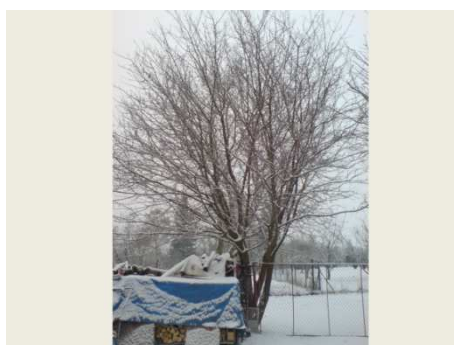
Obrázek 76: Snímek 4.7

Obrázek 74: Snímek 2.7

Obrázek 77: Snímek 5.7

Obrázek 75: Snímek 3.7

Obrázek 78: Snímek 6.7

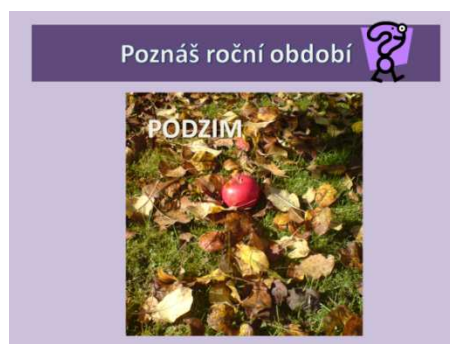
Obrázek 79: Snímek 7.7

Obrázek 83: Snímek 11.7

Obrázek 80: Snímek 8.7

Obrázek 84: Snímek 12.7

Obrázek 81: Snímek 9.7

Obrázek 85: Snímek 13.7

Obrázek 82: Snímek 10.7

Obrázek 86: Snímek 14.7

Obrázek 87: Snímek 15.7

Pokyny k pracovnímu listu Roční období 2 (viz příloha):

Úkol 1: Žáci doplňují správné datum začátku ročního období. Potom spojují den, obrázek a datum.

Úkol 2: Žáci kroužkují jarní měsíce.

Úkol 3: Žáci si přečtou indicie a podle nich napíší, o jaké roční období se jedná.

Metodický list 8

Ročník: 2.

Téma: Určování času

Cíl: pojmy (den, minuta, hodina), ručičky hodin, určování času (ručičkové a digitální hodiny), části hodiny (čtvrt, půl, třičtvrtě, celá)

Očekávané výstupy: Žák se seznámí s pojmy den, minuta, hodina a s jejich vztahy mezi sebou. Dovede určit, která z ručiček hodin ukazuje minuty a která hodiny. Zvládne přiřadit čas digitálních hodin k ručičkovým hodinám. Orientuje se v částech hodiny.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: papírové hodiny, stíratelné tabulky a fixy, pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Podle čeho určujeme čas? Proč je pro nás důležité vědět, kolik je hodin?

Snímek 2

- Činnosti: vysvětlení pojmů den, hodina, minuta a jejich vztahů mezi sebou (po klepnutí na myš se objeví další snímek s vynechanými čísly)
- Otázky pro žáky: Co všechno můžeš stihnout za jeden den/hodinu/minutu?

Snímek 3

- Činnosti: kontrola předchozího snímku (zde jsou již čísla doplněna)
- Otázky pro žáky: Co je delší 1 hodina nebo 1 minuta?

Snímek 4

- Činnosti: vysvětlení rozdílu mezi malou a velkou ručičkou hodin
- Otázky pro žáky: Která ručička ukazuje minuty? (po klepnutí na myš se objeví odpověď) Která ručička ukazuje hodiny? (po klepnutí na myš se objeví odpověď) Jakým směrem se pohybují ručičky?

Snímek 5

- Činnosti: vysvětlení pokynů pro další snímky – zápis času na stíratelné tabulky
- Otázky pro žáky: Jaký je rozdíl mezi digitálními a ručičkovými hodinami?

Snímek 6

- Činnosti: zápis digitálního času na stíratelné tabulky (po klepnutí na myš se objeví správné časy)
- Otázky pro žáky: Které hodiny máte raději (digitální nebo ručičkové)?

Snímek 7

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 6.

Snímek 8

- Činnosti: vysvětlení pojmů čtvrt, půl, třičtvrtě, celá a jejich ukázka na papírových hodinách, přiřazování pojmů k obrázkům hodin (po klepnutí na myš se objeví pojem u obrázku)
- Otázky pro žáky: Kam ukazuje velká ručička, když je celá hodina?

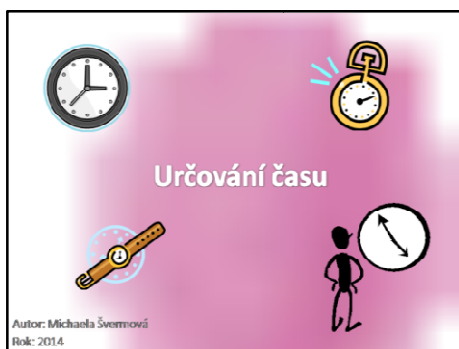
Snímek 9

- Činnosti: přiřazování správných časů k sobě (po klepnutí na myš se objeví šipka k hodinám)
- Otázky pro žáky: Proč jsou první dvě čísla na digitálních hodinách napsány červeně a druhá dvě čísla zase modře?

Snímek 10

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

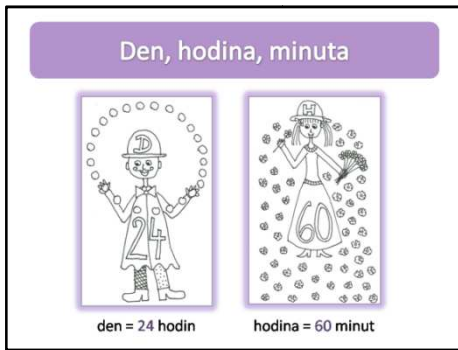
Snímky prezentace Určování času:

Obrázek 88: Snímek 1.8

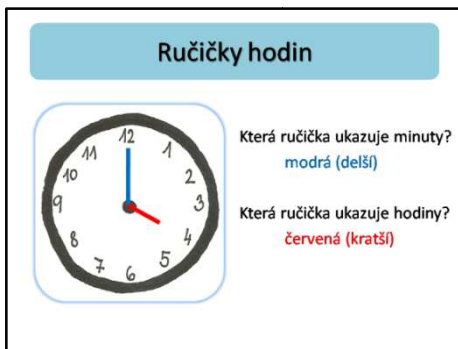
Obrázek 89: Snímek 2.8

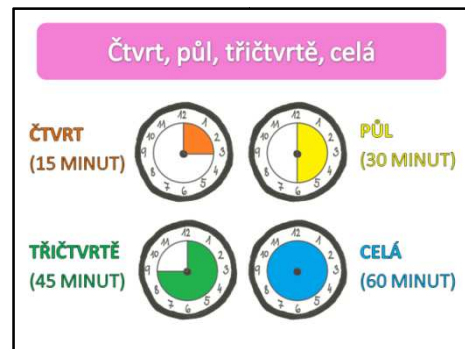
Obrázek 90: Snímek 3.8

Obrázek 94: Snímek 7.8

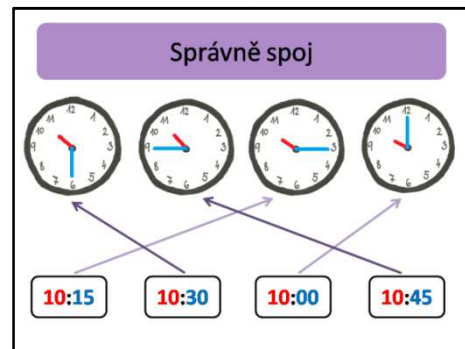
Obrázek 91: Snímek 4.8

Obrázek 95: Snímek 8.8

Obrázek 92: Snímek 5.8

Obrázek 96: Snímek 9.8

Obrázek 93: Snímek 6.8

Pokyny k pracovnímu listu Určování času (viz příloha):

Úkol 1: Žáci spojují ručičkové hodiny s digitálními hodinami, které mají stejný čas.

Úkol 2: Žáci doplňují čísla do okének (uvnitř kruhu – hodiny dopolední, kolem kruhu – hodiny odpolední).

Úkol 3: Žáci dokreslují hodinám ručičky podle zadaného času.

Metodický list 9

Ročník: 3.

Téma: České pověsti

Cíl: české pověsti, pozorný poslech

Očekávané výstupy: Žák se seznámí s pěti českými pověstmi.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Co to jsou pověsti? Jaké znáte pověsti?

Snímek 2

- Činnosti: hádání pověsti podle obrázku (po klepnutí na myš se objeví správný název pověsti), poslech pověsti (po klepnutí na obrázek „žlutého reparačku“ se pověst přehraje), diskuse o pověsti
- Otázky pro žáky: O čem ta pověst asi může být? O čem ta pověst byla, jak se jmenovali hlavní hrdinové?

Snímek 3 – 6

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 2.

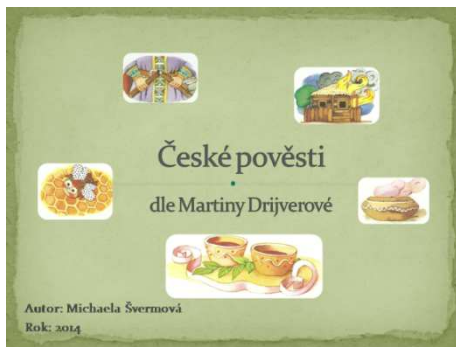
Snímek 7

- Činnosti: luštění křížovky do pracovního listu
- Otázky pro žáky: Která pověst se vám líbila nejvíce a proč?

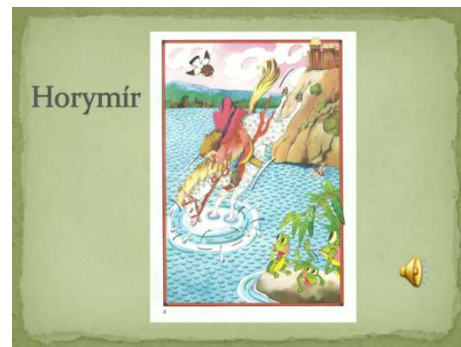
Snímek 8

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace České pověsti:

Obrázek 97: Snímek 1.9

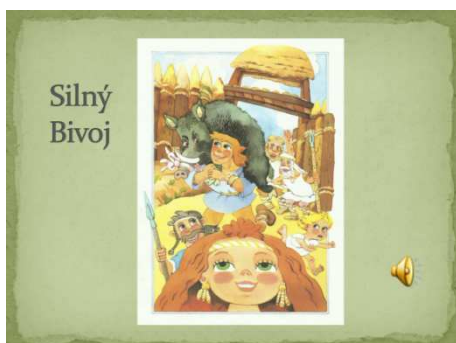
Obrázek 101: Snímek 5.9

Obrázek 98: Snímek 2.9

Obrázek 102: Snímek 6.9

Obrázek 99: Snímek 3.9

Obrázek 103: Snímek 7.9

Obrázek 100: Snímek 4.9

Pokyny k pracovnímu listu České pověsti (viz příloha):

Úkol 1: Žáci luští křížovku. Otázky k ní naleznou v posledním snímku prezentace.

Úkol 2: Žáci spojují osobu s vlastností, která ji vystihuje.

Úkol 3: Žáci kreslí postavu z pověstí, která se jim nejvíce líbila.

Metodický list 10

Ročník: 3.

Téma: Lidové zvyky a státní svátky

Cíl: lidové zvyky a státní svátky

Očekávané výstupy: Žák zná názvy lidových zvyků a státních svátků a dokáže říci, jak a kdy se slaví.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 10–15 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Co je to lidový zvyk a státní svátek?

Snímek 2

- Činnosti: vysvětlení pokynů pro další snímky – hádání lidových zvyků a státních svátků
- Otázky pro žáky: Jaké znáte lidové zvyky a státní svátky?

Snímek 3

- Činnosti: hádání lidového zvyku nebo státního svátku podle fotografií (po klepnutí na myš se objeví správný název), diskuse o státním svátku či lidovém zvyku
- Otázky pro žáky: Jak a kdy se slaví Velikonoce? Umí někdo nějakou velikonoční koledu?

Snímek 4 – 7

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 8

- Činnosti: hledání chyb (po klepnutí na myš se objeví snímek 9 se správnými šipkami)
- Otázky pro žáky: Který lidový zvyk nebo státní svátek budeme slavit v nejbližší době?

Snímek 9

- Činnosti: kontrola předchozího snímku
- Otázky pro žáky: Který lidový zvyk nebo státní svátek máte nejraději?

Snímek 10

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Lidové zvyky a státní svátky:

Obrázek 104: Snímek 1.10

Obrázek 107: Snímek 4.10

Obrázek 105: Snímek 2.10

Obrázek 108: Snímek 5.10

Obrázek 106: Snímek 3.10

Obrázek 109: Snímek 6.10

Obrázek 110: Snímek 7.10

Obrázek 112: Snímek 9.10

Obrázek 111: Snímek 8.10

Pokyny k pracovnímu listu Lidové zvyky a státní svátky (viz příloha):

Úkol 1: Žáci spojují lidové zvyky a státní svátky s ročním obdobím, ve kterém je slavíme.

Úkol 2: Žáci dokreslují obrázky a na linku napíší, o jaký lidový zvyk nebo státní svátek se jedná.

Úkol 3: Žáci hledají v osmisměrce zadaná slova.

Metodický list 11

Ročník: 3.

Téma: Moje město

Cíl: název města, jméno starosty, budovy města

Očekávané výstupy: Žák zná název svého města a jméno jeho starosty. Seznámí se s budovami města a dokáže říci, jak se nazývají, kde ty budovy jsou, koho v nich může potkat a proč do nich lidé chodí.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: pracovní list

Časová dotace: 10–15 minut

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace
- Otázky pro žáky: Jak se jmenuje naše město? Jak se jmenuje náš starosta (starostka)?

Snímek 2

- Činnosti: vysvětlení pokynů pro další snímky – hádání budov města
- Otázky pro žáky: Kterou z budov města máte nejraději a proč?

Snímek 3

- Činnosti: hádání budovy města podle fotografie (po klepnutí na myš se objeví název budovy)
- Otázky pro žáky: Už jste tady někdy byli? Proč sem lidé chodí? Koho tu můžete potkat? Kde byste tuto budovu ve městě hledali?

Snímek 4 – 10

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 11

- Činnosti: ústní přiřazování slov k obrázkům (po klepnutí na myš se objeví správná odpověď)
- Otázky pro žáky: Kam ve městě chodíte nejčastěji a proč? Líbí se vám naše město?

Snímek 12

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

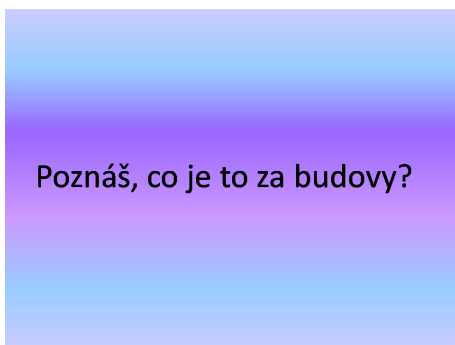
Snímky prezentace Moje město:

Obrázek 113: Snímek 1.11

Obrázek 116: Snímek 4.11

Obrázek 114: Snímek 2.11

Obrázek 117: Snímek 5.11

Obrázek 115: Snímek 3.11

Obrázek 118: Snímek 6.11

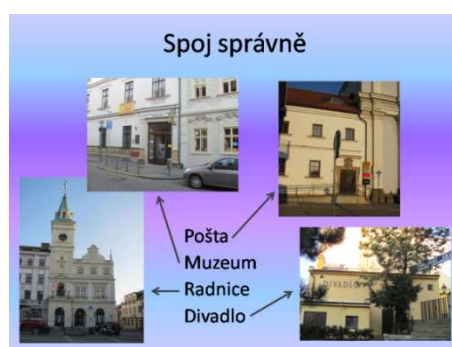
Obrázek 119: Snímek 7.11

Obrázek 122: Snímek 10.11

Obrázek 120: Snímek 8.11

Obrázek 123: Snímek 11.11

Obrázek 121: Snímek 9.11

Pokyny k pracovnímu listu Moje město (viz příloha):

Úkol 1: Žáci spojují obrázky, které k sobě patří.

Úkol 2: Žáci kroužkují v nabídce pouze místa, kde už byli.

Úkol 3: Žáci opravují věty a ve správném znění je přepisují na linky.

Metodický list 12

Ročník: 3.

Téma: Proměny způsobu života (předměty)

Cíl: dříve používané předměty (proměna doby)

Očekávané výstupy: Žák se seznámí s předměty a jejich funkcemi, které se používaly dříve.

Klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: starší předměty, pracovní list

Časová dotace: 15–20 min

Pokyny při práci s prezentací:

Snímek 1

- Činnosti: seznámení s tématem prezentace, ukázka starších předmětů
- Otázky pro žáky: Poznáte, k čemu sloužily tyto předměty?

Snímek 2

- Činnosti: vysvětlení pokynů pro další snímky – hádání názvů předmětů a jejich funkce
- Otázky pro žáky: Máte doma také ještě nějaké starší předměty?

Snímek 3

- Činnosti: hádání názvu předmětu a jeho funkce podle fotografie (po klepnutí na myš se objeví název předmětu)
- Otázky pro žáky: Chtěli byste tento předmět používat doma i v dnešní době?

Snímek 4 – 19

- Postupujeme podobným způsobem jako u snímku 3.

Snímek 20

- Činnosti: určování pořadí předmětu podle zadání (po klepnutí na myš se objeví snímek 21, kde jsou předměty správně seřazené)
- Otázky pro žáky: Který z telefonů asi používala vaše babička?

Snímek 21

- Činnosti: kontrola předchozího snímku
- Otázky pro žáky: Jaké máte doma telefony? Jsou podobné těm na fotografiích?

Snímek 22

- Není zde uveden. Obsahuje zdroje prezentace.

Snímky prezentace Proměny způsobu života (předměty):

Obrázek 124: Snímek 1.12

Obrázek 127: Snímek 4.12

Obrázek 125: Snímek 2.12

Obrázek 128: Snímek 5.12

Obrázek 126: Snímek 3.12

Obrázek 129: Snímek 6.12

Obrázek 130: Snímek 7.12

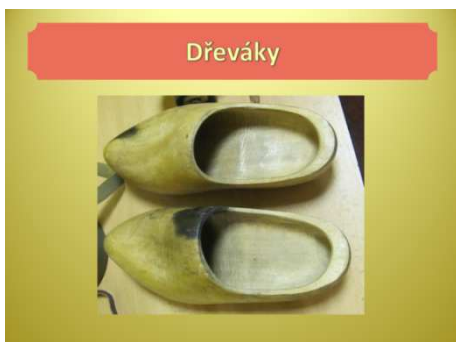
Obrázek 134: Snímek 11.12

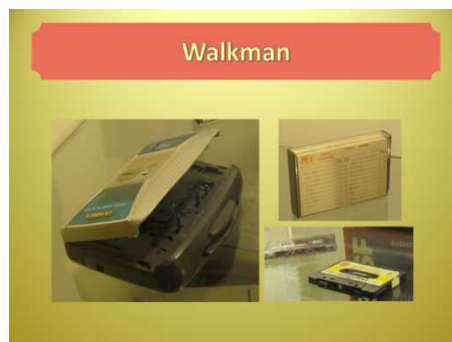
Obrázek 131: Snímek 8.12

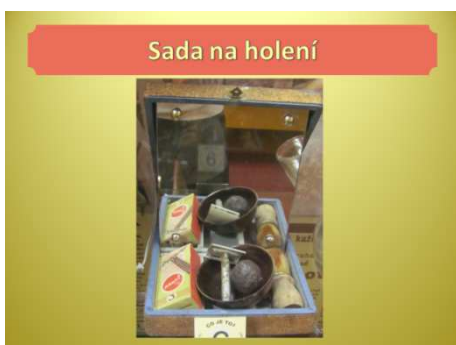
Obrázek 135: Snímek 12.12

Obrázek 132: Snímek 9.12

Obrázek 136: Snímek 13.12

Obrázek 133: Snímek 10.12

Obrázek 137: Snímek 14.12

Počítač

Obrázek 138: Snímek 15.12

Otvírák na rybičky

Obrázek 142: Snímek 19.12

Fotoaparát

Obrázek 139: Snímek 16.12

Seřad' od nejstaršího po nejnovější

Obrázek 143: Snímek 20.12

Psací stroj

Obrázek 140: Snímek 17.12

Seřad' od nejstaršího po nejnovější

Obrázek 144: Snímek 21.12

Rádio

Obrázek 141: Snímek 18.12

Pokyny k pracovnímu listu Proměny způsobu života (předměty) (viz příloha):

Úkol 1: Žáci kroužkují správnou odpověď na otázku.

Úkol 2: Žáci spojují obrázky, které k sobě patří. Jejich názvy píší na linku pod ně.

Úkol 3: Žáci odpovídají celou větou na otázky. Obrázky jim slouží jako nápověda.

6 Metodologie šetření

Pro tematický okruh Lidé a čas byl vytvořen soubor prezentací, pracovních listů pro žáky a metodických listů pro učitele, který si kladl za cíl zjistit, zdali je uplatnitelný ve výuce vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Tento soubor byl zhotoven pro první tři ročníky základní školy, tedy pro 1. období.

6.1 Výzkumné metody

Jako výzkumné metody byly zvoleny strukturovaný rozhovor s vyučujícími 1. stupně základní školy a anketa pro žáky 1., 2., a 3. ročníku. Sloužily především jako zpětná vazba, která podávala informace o tom, zdali budou prezentace pro výuku vhodné. Pomocí strukturovaného rozhovoru se zjišťovalo, co je třeba v prezentacích a pracovních listech změnit. U žáků bylo sledováno, co je zaujalo a jestli všemu rozuměli.

6.1.1 Strukturovaný rozhovor

Strukturovaný rozhovor se od běžného rozhovoru liší tím, že tazatel má předem určené dotazy, na které se hodlá ptát. Jeho cílem je zodpovězení všech předurčených dotazů. Jelikož se využívá pro výzkumné účely, musí se klást totožné dotazy všem zvoleným jedincům, od kterých nás zajímají jejich odpovědi.

Při rozhovoru je zásadní, aby se dotazovaní cítili dobře, sebejistě a chtěli s námi komunikovat. Dotazy by měly být jednoduché, stručné, snadno pochopitelné. Otázky týkající se osobních informací je potřeba pokládat obezřetně a ohleduplně. Dotazy by měly být pokládány pořád stejným stylem všem jedincům, aby nedošlo k rozdílnému kladení dotazů a tím pádem i k odlišným odpovědím. Dialog by se určitě neměl proměnit ve výslech, vše by mělo probíhat naprosto přirozeně jako v obyčejné konverzaci.

Existuje několik možností, jak rozhovor zaznamenat a uchovat. Jednou z variant je zápis rozhovoru při jeho průběhu. K tomu je však zapotřebí třetí člověk, který vše na místě zapisuje. Další možností je, že výzkumník nejprve uskuteční rozhovor s dotazovaným a poté si teprve vše zapíše. Poslední variantou je využití moderní technologie. Dialog může být nahráván například na diktafon, kameru, atd. U této metody je důležité svolení od dotazovaného, že mu nevadí nahrávání rozhovoru.

Výhodou dialogů je osobní setkání s jedincem. Ten sděluje své odpovědi na otázky, a pokud budou badateli nejasné, může je dotazovaný ještě upřesnit. Zároveň při dialogu je možné pozorovat gesta, řeč těla a celkový projev dotazovaného. Mezi zápory dialogů se řadí jeho časová náročnost. Z tohoto důvodu není vhodný pro zjišťování informací od hodně početné skupiny jedinců. Zpracování odpovědí dotazovaných jedinců bývá též komplikovanější, neboť každý může odpovědět podle sebe. (Pelikán 2004, s. 119–125)

Strukturovaný rozhovor, vytvořený pro tuto diplomovou práci, byl složen z osmi jednoduchých otázek, které se týkaly prezentací, pracovních listů a metodických listů pro učitele. Celkem se ho zúčastnilo sedm učitelek, které měly otázky rozhovoru předem k dispozici, aby si mohly vytvořit poznámky k jednotlivým otázkám během testování zadaného souboru při výuce. Toho si velice cenily, protože věděly, jaké dostanou otázky a neměly důvod k nervozitě. Rozhovory probíhaly po otestování všech prezentací a pracovních listů na školách, kde učitelky pracují a kde to dobře znají. Během dialogů nebyly žádné problémy, dotazované ochotně odpovídaly na všechny otázky.

Otázky strukturovaného rozhovoru

- Souhlasíte s časovou dotací v metodickém listu?
- Byl pro Vás metodický list dostatečně srozumitelný?
- Máte nějaké připomínky k prezentaci?
- Co v prezentaci žáky nejvíce zaujalo?
- Které snímky v prezentaci byste opravila/vyrušila/doplnila?
- Byl pracovní list pro žáky dosti srozumitelný?
- Které úkoly v pracovním listu opravila/vyrušila/doplnila?
- Splňovala prezentace a pracovní list zvolené cíle?

Odpovědi byly zaznamenány až po rozhovoru s každou dotazovanou a uchovány k dalšímu zpracování. Po rozhovoru následovalo poděkování za spolupráci při výzkumu.

6.1.2 Anketa

Jako menší verzi dotazníku můžeme nazvat anketu. Obvykle je zaměřená na určité dané téma a nebývá tak rozsáhlá jako dotazník. Můžeme ji nalézt například v magazínech, ale také ji využívají různé společnosti, aby zjistily, co si myslí veřejnost. Anketa se od

dotazníku liší především volbou jedinců. Dotazník má předem určený typ jedinců, který bude osloven. Na rozdíl od něho anketa je pokládána jedincům, o kterých nemusí tolik vědět. Odpovědi dotazovaných jsou naprosto svobodné a podle jejich uvážení. (Pelikán 2004, s. 115)

Anketu toho to výzkumu tvořila pouze jedna otázka. Měla za úkol zjistit, jak se dotazovaným líbila prezentace, kterou zhlédli. Dotazování byli žáci prvních, druhých a třetích ročníků vybraných základních škol. Hodnotit ji měli do pracovního listu, ve kterém měli vymezené místo pro známku. Pracovní list dostali od své paní učitelky, která jim objasnila, jak a kam mají hodnotit. Prezentaci klasifikovali stejným způsobem, jako jsou žáci sami klasifikováni ve škole, použili známky od 1 do 5. Paní učitelka jim vysvětlila hodnotící škálu, s kterou byla předem seznámena (1 = moc se mi líbilo, 2 = líbilo se mi, 3 = bylo to dobré, 4 = nelíbilo se mi, 5 = vůbec se mi nelíbilo). Tento způsob hodnocení je pro žáky zajímavý, neboť vstupují do role učitele. Po klasifikaci prezentací byly výsledky ankety předány autorce k vyhodnocení.

6.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkum probíhal na dvou základních školách v Libereckém kraji. Škola A byla z většího města, které má přibližně čtrnáct tisíc obyvatel. V době výzkumu na prvním stupni byly vždy dvě třídy od každého ročníku. Škola B pocházela z menšího města, jež má asi dva a půl tisíce obyvatel. Zde byly dvě třídy pouze v prvním ročníku. Ostatní ročníky nebyly tak silné, a proto měly jen jednu třídu.

6.2.1 Učitelé

Celkem se výzkumu zúčastnilo sedm učitelů, konkrétně sedm učitelek. Šest jich bylo ze školy A a pouze jedna ze školy B, která však vyučovala prvouku ve všech třech ročnících. Většina z nich (5 učitelek) učí více jak dvacet pět let ve škole. Zbylé dvě vyučují kratší dobu než jejich kolegyně. Jejich praxe je přibližně deset let. Každá z učitelek (až na jednu výše zmíněnou) testovala všechny prezentace a pracovní listy pouze na své třídě.

6.2.2 Žáci

Testované prezentace a pracovní listy byly vytvořeny pro žáky prvních, druhých a třetích ročníků základní školy. Dohromady se šetření účastnilo 173 žáků z 10 ročníků. Jednalo se o 4 první ročníky, 3 druhé ročníky a 3 třetí ročníky. Žáků z prvních ročníků

bylo 72. Počet žáků z druhých ročníků byl menší, činil 47 žáků. Z třetích ročníků výzkum absolvovalo 54 žáků.

6.3 Průběh výzkumného šetření

Na začátku dubna 2014 byli jednotlivě kontaktováni ředitelé zvolených základních škol. Telefonicky byla sjednána schůzka, na které jim byl vysvětlen výzkum, co zjišťuje, jak bude probíhat, pro jaké ročníky je určený a kolik asi zabere času. Po svolení ředitelů výzkum uskutečnit byly vyhledány učitelky, které na školách učily první, druhé a třetí ročníky. Každé zvlášť byl představen výzkum, a poté byly požádány o pomoc v jeho realizaci. Některé zprvu váhaly kvůli jejich pracovní vytíženosti, ale nakonec všechny souhlasily. Obdržely kompaktní disk, na kterém byly výukové prezentace, pracovní listy, metodické listy k prezentacím a informace pro učitele, ve kterých mohly nalézt informace o autorce, této diplomové práci, instrukce k pracovním listům, otázky ke strukturovanému rozhovoru a kontakt na autorku. Na škole A zvládly prezentace a metodické listy otestovat do konce června 2014. Z oslovených sedmi učitelek předalo zjištěné informace a poznatky šest učitelek. Sedmá učitelka se nakonec nezapojila, protože potřebovala probrat jiné učivo v prvouce. Učitelky ze školy B byly pracovní vytížené a nestihly do konce školního roku 2013/2014 nic otestovat. V září následujícího školního roku měla všechny hodiny prvouky v prvních třech ročnících na starosti jen jedna učitelka, která byla ochotna prezentace a pracovní listy otestovat ve všech třech ročnících. Výsledky testování předávala průběžně během školního roku 2014/2015. Poslední potřebné informace k výzkumu byly získány v polovině února 2015.

Komunikace s učitelkami probíhala elektronickou poštou. Pomocí e-mailů se zjišťovalo, zdali už mají učitelky všechny prezentace vyzkoušené, popřípadě kolik ještě potřebují času.

Je potřeba překontrolovat, zdali programy, ve kterých byly vytvořeny prezentace, pracovní a metodické listy, souhlasí s programy, které mají k dispozici školy. Jedná se o programy Microsoft Office PowerPoint 2007 a Adobe Reader 9.

Po vyzkoušení všech výukových prezentací byl dohodnut termín pro strukturovaný rozhovor s učitelkami. Zároveň učitelky odevzdaly vypracované pracovní listy, kam žáci hodnotili prezentace.

7 Výsledky šetření

Hlavními cíli šetření bylo zjistit, v čem spočívá přínos pro žáky z pohledů učitelů z 1. stupně ZŠ při začleňování prezentací do výuky, zdali je třeba vytvořené prezentace a pracovní listy k nim dále upravovat a jaké hodnocení pro jednotlivé prezentace zvolí žáci. Učitelky odpovídaly na otázky během strukturovaného rozhovoru. Žáci hodnotili prezentace pomocí jednoduché ankety.

7.1 Výsledky ankety žáků

Cílem ankety bylo vyzkoumat, jak budou žáci hodnotit prezentace, které jim byly promítnuty o hodinu. Své hodnocení zapisovali do pracovních listů.

Tučnou čarou jsou v tabulkách odděleny ročníky, pro které byly prezentace vytvořeny. Pro první ročník jsou prezentace 1 až 4, prezentace 5 až 8 náleží druhému ročníku a pro třetí ročník byly zhotoveny prezentace 9 až 12.

Tabulka 1: Přehled prezentací

Ročník	Číslo prezentace	Téma prezentací
1.	1	Celé hodiny
1.	2	Měsíce
1.	3	Režim všedního dne
1.	4	Roční období
2.	5	Kalendář
2.	6	Předměty denní potřeby
2.	7	Roční období 2
2.	8	Určování času
3.	9	České pověsti
3.	10	Lidové zvyky a státní svátky
3.	11	Moje město
3.	12	Proměny způsobu života (předměty)

Tabulka 1 znázorňuje výčet témat prezentací, ročníků a čísel, které byly prezentacím pro přehlednost přiděleny. Přidělené čísla reprezentují témata prezentací v následující tabulce 2.

Tabulka 2: Vyhodnocení ankety žáků

Číslo prezentace	Hodnocení									
	1		2		3		4		5	
	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%
1	66	94	4	6	0	0	0	0	0	0
2	58	89	7	11	0	0	0	0	0	0
3	70	97	1	1	1	1	0	0	0	0
4	57	89	7	11	0	0	0	0	0	0
5	41	87	6	13	0	0	0	0	0	0
6	44	96	2	4	0	0	0	0	0	0
7	44	100	0	0	0	0	0	0	0	0
8	42	89	5	11	0	0	0	0	0	0
9	44	94	3	6	0	0	0	0	0	0
10	47	94	3	6	0	0	0	0	0	0
11	49	94	3	6	0	0	0	0	0	0
12	51	94	3	6	0	0	0	0	0	0

Tabulka 2 ukazuje výsledky ankety žáků. Žáci klasifikovali jednotlivé prezentace podle jednoduché škály hodnocení, která byla následující: 1 = moc se mi líbilo, 2 = líbilo se mi, 3 = bylo to dobré, 4 = nelíbilo se mi, 5 = vůbec se mi nelíbilo. Četnost hodnocení se při realizaci ankety měnila.

Závěry vyplývající z výsledků ankety žáků

- Nejúspěšnější prezentací byla zvolena prezentace Roční období 2 pro 2. ročník. V hodnocení získala pouze samé jedničky.
- Druhé nejlepší hodnocení měla prezentace Režim všedního dne pro 1. ročník navzdory tomu, že jako jediná ze všech prezentací dostala od žáků v klasifikaci trojku.
- Všechny prezentace pro 3. ročník uspěly u žáků stejně a jejich hodnocení nekleslo pod 90 %.

7.2 Výsledky strukturovaného rozhovoru

Strukturovaného rozhovoru se celkem účastnilo sedm učitelek ze dvou různých základních škol. Obsahoval osm otázek, které se vztahovaly k výukovým prezentacím, pracovním listům pro žáky a metodickým listům pro učitele. Pro lepší přehlednost této práce byly otázky rozděleny do dvou kategorií. I přesto, že jedna otázka obsahovala dotaz pro prezentace i pro pracovní listy, byla zařazena do kategorie prezentací, aby v každé kategorii byly čtyři otázky.

7.2.1 Výsledky z rozhovorů k prezentacím

Většina z učitelek přivítala prezentace jako vhodné zpestření do hodin a jiný způsob pojetí učiva, za který byli rádi i jejich žáci.

Otázka č. 1: Máte nějaké připomínky k prezentaci?

Mezi nejčastější odpověď učitelek patřilo ne. S prezentacemi byly spokojené. Naopak výukové prezentace chválily slovy jako moc hezké, výborné, pěkně zpracované. Učitelka 3 ze školy A: *„Prezentace jsou moc hezké, žákům i mně se líbili. Je to zase úplně něco jiného, než na co jsme zvyklí. Je to pro nás příjemná změna.“*

Otázka č. 2: Co v prezentaci žáky nejvíce zaujalo?

Učitelky často uváděly přímo názvy prezentací, které žáky upoutaly. Mezi ně patřily Proměny způsobu života, České pověsti, Celé hodiny a Roční období (pro 1. i 2. ročník). Dále se žákům líbily obrázky, prolínání animací, fotografie a práce s hodinami. *„Děti ocenily především názornost prezentací. Měly možnost vidět, jak se proměňují roční období nebo jednotlivé měsíce v roce. Fotografie dodávají věrohodnost, děti na nich vidí to, co znají z běžného života,“* konstatovala učitelka 4 ze školy A. V pracovních listech, které navazují na prezentace, bavila žáky především osmisměrka, křížovka a další rébusy.

Otázka č. 3: Které snímky v prezentaci byste opravila/vyrušila/doplnila?

Většina učitelek neměla výhrady proti prezentacím. Jedna uvedla, že by zaměnila v prezentaci Určování času fotku s časem půlnoci 0:00 za 24:00. *Prezentace byly pěkné, nic mi v nich nevadilo. Jediné na co bych chtěla upozornit je hnědé pozadí s černým textem. Když se prezentace promítne, nejde přečíst, co je tam napsané. V počítači to přečtete dobře, ale to promítnutí trochu upraví barvy a je to pak nečitelné. Tak jenom na to si dát pozor,“* upozornila na problém učitelka 7 ze školy B.

Otázka č. 4: Splňovala prezentace a pracovní list zvolené cíle?

Na tuto otázku odpověděly dotazované učitelky stejně. Podle nich prezentace a pracovní listy zvolené cíle splňovaly.

7.2.2 Výsledky z rozhovorů k pracovním a metodickým listům

Učitelky byly rády za metodické listy, které jim radily, jak s prezentací pracovat. Oceňovaly i pracovní listy, v kterých se probrané učivo procvičí.

Otázka č. 5: Souhlasíte s časovou dotací v metodickém listu?

S časovou dotací pro prezentace souhlasily všechny učitelky až na ty, které ve 3. ročnících testovaly prezentaci České pověsti. Pověsti jim zabraly více času, než předpokládala časová dotace. *„Pokud bych prezentaci použila k zopakování učiva pověstí, potřebovala bych pro to asi dvě vyučovací hodiny. Kdybych však chtěla každou pověst probrat zvlášť a podrobně, vyhradila bych si na každou jednu vyučovací hodinu. Použila bych k tomu i učebnici, kde bychom si pověst přečetli a pak si ji v prezentaci poslechli,“* odpověděla učitelka 7 ze školy B.

Otázka č. 6: Byl pro Vás metodický list dostatečně srozumitelný?

Všechny učitelky potvrdily, že pro ně byl metodický list srozumitelný. Žádná z nich neměla problém s ním, že by něčemu neporozuměla.

Otázka č. 7: Byl pracovní list pro žáky dosti srozumitelný?

Většina z dotazovaných odpověděla, že žáci bez problému pracovnímu listu porozuměli. Jedna z učitelek uvedla, že v pracovním listě pro prezentaci Režim všedního dne v druhém úkolu byli žáci zmatení z obrázku, kde chlapec jí. Obrázek měl znázorňovat, že chlapec obědvá, ale vypadalo to spíše, že svačí. Proto často obrázek spojovali se slovem dopoledne místo poledne. Učitelka 7 ze školy B, která s žáky testovala pracovní list pro prezentaci Určování času, uvedla: *„Žáci měli problém s čtvrt, půl, třičtvrtě. Bylo to pro ně ještě obtížné, museli jsme si k tomu vzít papírové hodiny a ještě upřesnit, co je co.“*

Otázka č. 8: Které úkoly v pracovním listu opravila/vyrušila/doplnila?

„Opravila bych křížovku, aby správně vyšla tajenka, jinak se mi zdálo vše v pořádku,“ odpověděla učitelka 5 ze školy A. *„Změnila bych určitě obrázek s obědem. Na tomhle to opravdu vypadá, že chlapec má svačinu a ne oběd,“* podotkla učitelka 6 ze školy A. V pracovních listech pro prezentace Celé hodiny a Určování času objevila učitelka

7 ze školy B chybné číslování úkolů: „Všimla jsem si, že místo čísla tři máte u třetího úkolu znovu napsanou dvojku. Žáky jsem na to předem upozornila a společně jsme si to opravili.“ Až na tyto drobné připomínky by ostatní učitelky nic v pracovních listech nezměnily.

7.2.3 Závěry vyplývající z rozhovorů

Po vyhodnocení strukturovaných rozhovorů bylo dospěno k těmto závěrům:

- Učitelky byly s prezentacemi velice spokojené. Líbily se jim nejen obsahově, ale i graficky.
- Žáky nejvíce zaujaly prezentace Proměny způsobu života, České pověsti, Celé hodiny a Roční období (pro 1. i 2. ročník).
- V prezentacích na žáky nejvíce zapůsobily fotografie, obrázky a animace. V pracovních listech měly úspěch osmisměrka, křížovka a další rébusy.
- V prezentaci Určování času by jedna z učitelek vyměnila fotku s časem půlnoci 0:00 za 24:00.
- V prezentacích s tmavým pozadím by bylo vhodné pozadí zesvětlit nebo změnit barvu písma, neboť po promítnutí prezentací projektory je písmo špatně čitelné.
- Pro prezentaci České pověsti je potřeba si vyhradit větší časovou dotaci než uvádí metodický list.
- Učivo v prezentaci Určování času bylo pro žáky složité. Obtíže jim činily pojmy čtvrt, půl, třičtvrtě, celá.
- V pracovním listě k prezentaci České pověsti je nutné předělat křížovku, konkrétně posunout pátý řádek o jedno políčko doprava, aby správně vyšla tajenka.
- Z důvodu nepřesné ilustrace by bylo lepší v pracovním listě k prezentaci Režim všedního dne zaměnit obrázek obědvajícího chlapce za přesnější ilustraci poledne.
- Poslední úpravou by byla změna číslování úkolů v pracovních listech k prezentacím Celé hodiny a Určování času.

8 Závěr

V současné době je už snad všechno spojeno s moderními technologiemi a školství toho není výjimkou. Využívání počítačů při práci, a nejen při ní, se stalo samozřejmostí. Technologie se neustále zlepšují a nabízejí zcela nové možnosti. Umožňuje nám například snadno a rychle poznat věci, které bychom jen tak neměli možnost vidět. To byl jeden z hlavních důvodů vzniku této práce. Zprostředkovat žákům poznání nových informací zajímavou formou a ulehčit tak práci učitelům jednak z časových důvodů, ale i z materiálního hlediska.

Diplomová práce Tematický okruh Lidé a čas v 1. období výuky vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět si kladla za cíl vytvořit soubor prezentací pro tematický okruh Lidé a čas pro 1. období a ověřit možnosti využití tohoto souboru ve výuce vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

V teoretické části jsou vysvětleny pojmy vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, mladší školní věk a didaktické pomůcky ve školách. První kapitola se zabývá vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět, která se skládá z pěti tematických okruhů, avšak největší důraz je kladen na tematický okruh Lidé a čas, pro který byla vytvořena tato diplomová práce. Druhá kapitola popisuje mladší školní věk, neboť je nezbytné znát specifika a potřeby věkové kategorie, pro kterou byly zhotoveny výukové prezentace. Tato kapitola se především zaměřuje na paměť a vnímání malých školáků, ale také zdůrazňuje, že pro proces učení je u mladších žáků důležitá názornost. Ve třetí kapitole je pojednáváno o vývoji didaktických pomůcek a jejich významné roli ve výuce. Také se zabývá využitím moderní technologie v procesu učení a to především prezentací.

Praktická část popisuje průběh výzkumu diplomové práce, která si na začátku stanovila dva hlavní cíle. Prvním cílem byla tvorba výukových prezentací pro tematický okruh Lidé a čas pro 1. období. Tento tematický okruh byl rozpracován do jednotlivých témat, podle kterých bylo zhotoveno dvanáct výukových prezentací. Prezentace jsou tvořeny především fotografiemi zachycujícími každodenní život, přírodu a věci kolem nás. K upevnění nově probraného učiva z prezentací byly zhotoveny pracovní listy pro žáky. Jako manuál k práci s prezentacemi slouží metodické listy vypracované pro učitele. Druhým cílem práce bylo ověření možnosti využití tohoto souboru ve výuce vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“. Za tímto účelem byly ke spolupráci osloveny dvě základní školy. Z první školy otestovalo vytvořený soubor šest učitelek a z druhé školy pouze

jedna. Výsledky výzkumu byly zjišťovány pomocí ankety pro žáky a strukturovaného rozhovoru s učitelkami. Žáci v anketě hodnotili jednotlivé prezentace známkami. Učitelé odpovídali na osm otázek, které jim byly pokládány ve strukturovaném rozhovoru. Cílem otázek bylo zjistit názory, připomínky, návrhy na změny a spokojenost učitelů s vytvořeným souborem. Výsledky šetření byly následně zpracovány a vyhodnoceny.

K druhému cíli byly formulovány tři výzkumné otázky. První z nich je zaměřena na přínos pro žáky z pohledů učitelů 1. stupně při začleňování prezentací do výuky. Učitelé spatřují prezentace jako zpestření výuky nejen pro žáky, ale i pro ně samotné. Rádi je přivítají jako příjemnou změnu, která naruší stereotyp vyučování. Oceňují, že díky prezentacím využijí i moderní techniku, kterou mají ve škole k dispozici. Fotografie dodávají prezentacím věrohodnost, žáci mají možnost názorně vidět, co znají z reálného života.

Výzkumná otázka číslo dvě se zabývá tím, zdali je třeba vytvořené prezentace a pracovní listy k nim dále upravovat. Až na drobné estetické úpravy učitelé neupozornili na žádné zásadní změny, naopak prezentace a pracovní listy hodnotili velmi kladně.

Třetí výzkumná otázka se zabývá hodnocením, které zvolili žáci pro jednotlivé prezentace. Žáci měli možnost prezentace klasifikovat od jedné do pěti za předpokladu, že jedna je nejlepší hodnocení a pět nejhorší. Ukázalo se, že volili pouze známky jedna až tři, z čehož trojku použili jen jednou. Jako nejzajímavější shledali žáci prezentaci Roční období 2, která je zaujala především animací prolínání stromu.

Výukové prezentace poskytují učitelům prvního stupně základní školy netradičně zpracovaný obrazový materiál, který mohou využít k osvojení nového učiva nebo k zopakování již probrané látky. Navíc mohou vše z prezentací s žáky procvičit v pracovních listech. Hotové materiály jsou připraveny k použití a učitelům tak ušetří drahocenný čas i složitou práci.

Osobní přínos spatřuji především v nových dovednostech a zkušenostech, kterých jsem nabyla při tvorbě a realizaci diplomové práce. Naučila jsem se lépe pracovat v programu PowerPoint 2007, ve kterém jsem vytvářela výukové prezentace. Osvojila jsem si nové fotografické dovednosti a to především v práci s fotoaparátem

a v programu pro úpravu fotografií. Zároveň jsem focením získala velké množství obrazového materiálu, který určitě využiji v budoucí školní praxi.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

- ATKINSON, C., 2008. *Působivé prezentace v PowerPointu 2007*. 1. vyd. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2119-1.
- BERTRAND, Y., 1998. *Soudobé teorie vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-717-8216-5.
- ČAČKA, O., 1994. *Psychologie dítěte*. Tišnov: SURSUM & HROCH. ISBN 80-85799-03-0.
- ČÁP, J., 1993. *Psychologie výchovy a vyučování*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-706-6534-3.
- ČÁP, J., MAREŠ, J., 2001. *Psychologie pro učitele*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-463-X.
- DRIJVEROVÁ, M., 2011. *České pověsti pro malé děti*. 1. vyd. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3666-9.
- FERNANDES, E., 2004. *Učení a jeho problémy: mozek, emoce, mysl a činnost*. 1. vyd. Litomyšl: HRG. ISBN 80-239-2797-3.
- INDERKA, M., 2013. Didaktické pomůcky z pohledu druhů učení. In: ŠUSTOVÁ, M., aj., eds. *Názorné vyučování a škola: Historický vývoj a současné trendy používání didaktických pomůcek*. 1. vyd. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, s. 165–167. ISBN 978-80-86935-22-5.
- JOHNOVÁ, J., KUČTOVÁ, V., VÁGOVÁ, M., 2007. *Metodická příručka k učebnici a pracovnímu sešitu Můj svět a pohádka*. 1. vyd. Liberec: Dialog. ISBN 978-80-86761-63-3.
- JOHNOVÁ, J., KUČTOVÁ, V., VÁGOVÁ, M., 2008a. *Metodická příručka k učebnici a pracovnímu sešitu Poznávám svět*. 1. vyd. Liberec: Dialog. ISBN 978-80-86761-85-5.
- JOHNOVÁ, J., ŠULCOVÁ, V., VÁGOVÁ, M., 2008b. *Metodická příručka k učebnici a pracovnímu sešitu Objevuji svět*. 1. vyd. Liberec: Dialog. ISBN 978-80-7424-003-4.
- KLENER, P., ed., 2005. *Psychický vývoj dítěte: od 1. do 5. třídy*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0924-X.
- LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., 1998. *Vývojová psychologie*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-716-9195-X.

MUŠKOVÁ, E., 2013. Interaktivní prezentace ve výuce dějepisu. In: ŠUSTOVÁ, M., aj., eds. *Názorné vyučování a škola: Historický vývoj a současné trendy používání didaktických pomůcek*. 1. vyd. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, s. 189–196. ISBN 978-80-86935-22-5.

PELIKÁN, J., 2004. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-569-8.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., 2008. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-807-3674-168.

VÁGNEROVÁ, M., 2001. *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze. ISBN 80-246-0181-8.

VÁGNEROVÁ, M., 2012. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-802-4621-531.

Internetové zdroje:

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, 2013. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. Praha: Aktualizováno 1. 9. 2013 [vid. 11. 1. 2015]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/file/433_1_1/

Zdroje fotografií a obrázků z prezentací a pracovních listů:

Tereza Johnová – autorka fotografií z prezentace Lidové zvyky a státní svátky (snímky č. 3, 5, 8, 9)

Eva Sigety – autorka fotografií z prezentace Režim všedního dne (snímky č. 3–8)

Michaela Švermová – autorka ostatních fotografií

Microsoft Office 2007 (Klipart) – zdroje obrázků (uvedeno v prezentacích)

Seznam příloh

Příloha A – pracovní list Celé hodiny

Příloha B – pracovní list Měsíce

Příloha C – pracovní list Režim všedního dne

Příloha D – pracovní list Roční období

Příloha E – pracovní list Kalendář

Příloha F – pracovní list Předměty denní potřeby

Příloha G – pracovní list Roční období 2

Příloha H – pracovní list Určování času

Příloha CH – pracovní list České pověsti

Příloha I – pracovní list Lidové zvyky a státní svátky

Příloha J – pracovní list Moje město

Příloha K – pracovní list Proměny způsobu života (předměty)

Příloha L – ukázka vyplněného pracovního listu (Měsíce)

Příloha M – ukázka vyplněného pracovního listu (Předměty denní potřeby)

Příloha N – ukázka vyplněného pracovního listu (Lidové zvyky a státní svátky)

Příloha O – volná příloha CD se souborem prezentací, pracovních a metodických listů

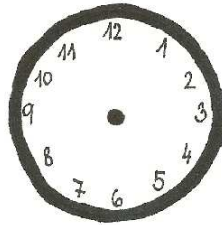

Příloha A – pracovní list Celé hodiny

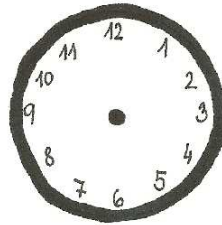
Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

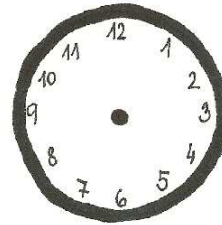
1. Dokresli hodinám správně ručičky:

5 hodin

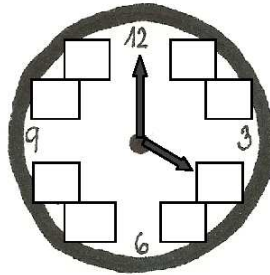

12 hodin

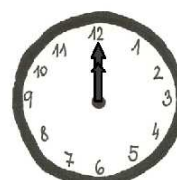
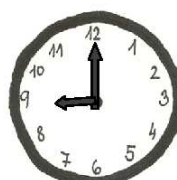
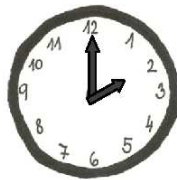
8 hodin

2. Dopln chybějící čísla do okének a napiš, kolik hodin ukazují hodiny:

Hodiny ukazují ____ hodiny.

3. Spoj hodiny se správnou částí dne:

dopoledne

poledne

odpoledne

Příloha B – pracovní list Měsíce

Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

1. Najdi měsíce, které se schovaly v bublinách. Jejich názvy napiš na linku:

_____

_____

_____

_____

2. Vybarvi správnou odpověď:

Který název měsíce ukazuje na to, že všechno kvete?

březen

duben

květen

Který název měsíce ukazuje na to, že padá listí?

září

říjen

listopad

3. Jaký je to měsíc? Napiš:

Štědrý
den

_____

První
školní
den

_____

Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office)

Příloha C – pracovní list Režim všedního dne

Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

1. Očísluj, jak jdou části dne za sebou:

- dopoledne
- noc
- ráno

- odpoledne
- poledne
- večer

2. Spoj obrázky a části dne:

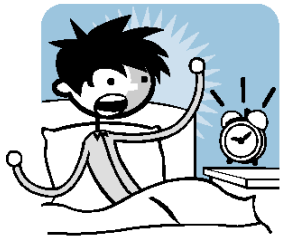

poledne

odpoledne

dopoledne

3. Napiš na řádek, jaká je to část dne:

_____

_____

Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office)

Příloha D – pracovní list Roční období

Známka pro prezentaci:

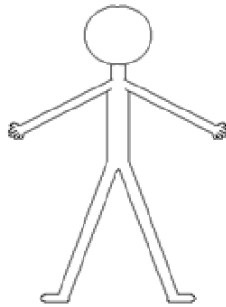
Jméno: _____

1. Napiš, jak následují roční období po sobě:

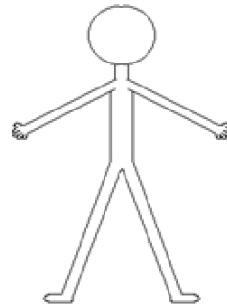

2. Dokresli oblečení panáčka podle ročního období:

LÉTO

ZIMA

3. Jak vypadá strom na jaře a na podzim? Nakresli:

JARO

PODZIM

Příloha E – pracovní list Kalendář

Známka pro prezentaci:

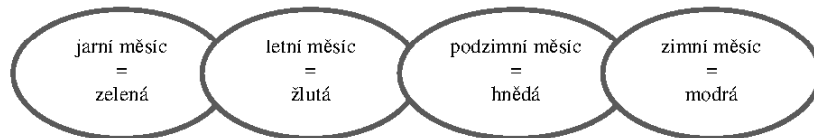
Jméno: _____

1. Očísluj dny v týdnu, jak jdou po sobě:

 čtvrtek
 úterý
 pátek
 neděle

 sobota
 středa
 pondělí

2. Zakroužkuj měsíce správnou barvou:

září   únor   srpen   duben
červenec   březen   červen   říjen
leden   květen   prosinec   listopad

3. Správně vybarvi měsíce podle počtu dní:

(31 dní – červená, 30 dní – fialová, 28 (29) dní – šedá)

SRPEN   BŘEZEN   ZÁŘÍ
PROSINEC
ČERVEN
LEDEN
DUBEN   KVĚTEN
ÚNOR   ČERVENEC
ŘÍJEN   LISTOPAD

Příloha F – pracovní list Předměty denní potřeby

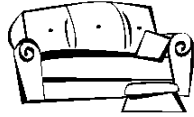
Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

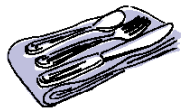
1. Spoj správně předměty a místnosti:

kuchyň

koupelna

obývací pokoj

2. Zakroužkuj předměty, které používáš při psaní domácího úkolu:

zubní pasta

rádio

talíř

pero

pastelky

lžíce

učebnice

hřeben

mýdlo

televize

hrníček

kladivo

hračky

sešit

guma

kolo

auto

3. Nakresli 5 předmětů, které používáš každý den:

Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office)

Příloha G – pracovní list Roční období 2

Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

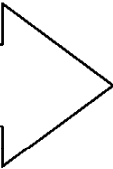
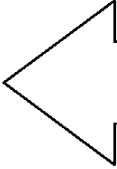
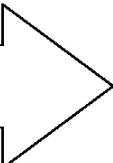
1. Dopln správné datum (číslo) do čtverečků a pospojuj (den, obrázek, datum):

první jarní den		<input type="text"/> září
první letní den		<input type="text"/> března
první podzimní den		<input type="text"/> června
první zimní den		<input type="text"/> prosince

2. Zakroužkuj jarní měsíce:

prosinec   červen   březen   říjen   září
duben   únor   leden   květen

3. Napiš, co je to za roční období:

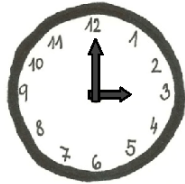
barevné listí, pouštění draků, sbírání hub, sychravé počasí		_____
_____		sáňkování, Vánoce, lyžování, sníh, stavění sněhuláků, mráz
teplo, prázdniny, výlety, tábory, koupání se ve vodě, jízda na kole		_____

Příloha H – pracovní list Určování času

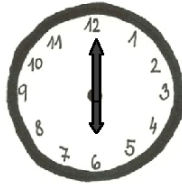
Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

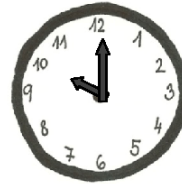
1. Spoj hodiny se stejným časem:

18:00

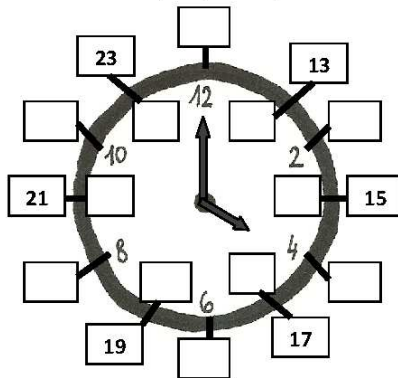

22:00

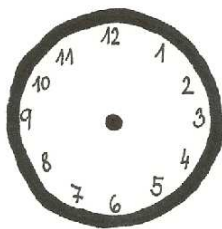

15:00

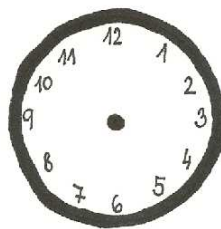
2. Doplň okénka (uvnitř kruhu – hodiny dopolední, kolem kruhu – hodiny odpolední):

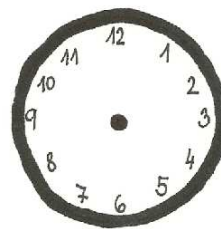
3. Dokresli hodinám podle času ručičky:

20:30

13:45

23:15

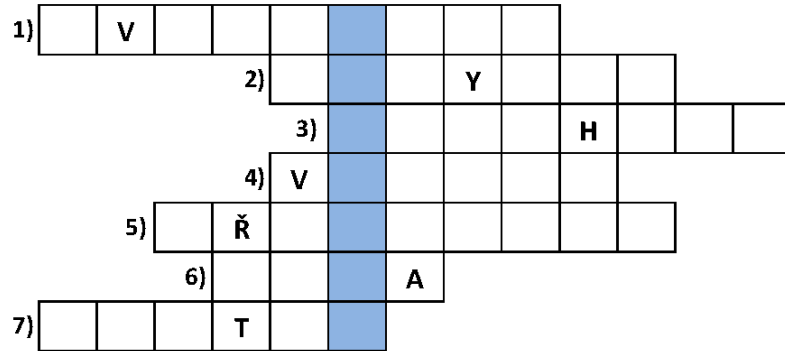

Příloha CH – pracovní list České pověsti

Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

1. Vylušti křížovku:

Tajenka: _____

2. Správně spoj:

Libuše

odvážný

Šemík

neposlušní

Kazi

silný

Bivoj

moudrá

synové Svatoplukovi

krásná

3. Která postava z pověstí se ti nejvíce líbila? Nakresli ji a ostatní mohou potom hádat, kdo to je:

Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office)

Příloha I – pracovní list Lidové zvyky a státní svátky

Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

1. Spoj roční období s lidovými zvyky a státními svátky podle toho, kdy je slavíme:

Silvestr / Nový rok	JARO	Vánoce
	LÉTO	
Filipojakubská noc (pálení čarodějnic)	PODZIM	Velikonoce
	ZIMA	Mikuláš

2. Dokresli obrázek a napiš na linku, jaký je to lidový zvyk:

_____

_____

_____

3. Najdi v čtyřsměrce (vodorovně a svisle) tyto slova:

pomlázka
koště
koledy
ohňostroj
čert
dárky
hvězda
vajíčka

H	V	Ě	Z	D	A	Y	Č	I	V
S	K	U	T	N	M	D	E	A	A
K	O	H	Ň	O	S	T	R	O	J
O	Š	R	E	Y	O	U	T	R	Í
L	T	I	D	Á	R	K	Y	N	Č
E	Ě	U	A	S	M	U	I	A	K
D	L	P	O	M	L	Á	Z	K	A
Y	M	R	N	S	A	T	Y	R	O

Příloha J – pracovní list Moje město

Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

1. Správně spoj:

2. Zakroužkuj místa, kde jsi už byl(a):

Muzeum Českého ráje

zámek Hrubý Rohozec

Panochova nemocnice

Česká pošta

radnice

vlakové nádraží

Městské divadlo

základní škola

3. Oprav správně věty:

Divadelní představení uvidím na poště. _____

Lístek na vlak si koupím na radnici. _____

Našeho starostu potkáte v muzeu. _____

Žáci se pilně učí na vlakovém nádraží. _____

Doktoři léčí pacienty na zámku. _____

Turisté v létě navštěvují školu. _____

Dopis babičce můžete poslat v divadle. _____

Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office), zdroje fotografií – Michaela Švermová

Příloha K – pracovní list Proměny způsobu života (předměty)

Známka pro prezentaci:

Jméno: _____

1. Zakroužkuj správnou odpověď:

Kde můžeš vidět staré věci?   a) v nemocnici   b) v divadle   c) v muzeu

2. Spoj předměty, které k sobě patří. Na řádky pod předměty napiš jejich názvy:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3. Odpověz celou větou na otázky (obrázky ti napoví):

Čím si lidé dříve svítili?

_____

Jak se lidé dříve dostali z místa na místo, když neměli auta?

_____

Odkud se dozvěděli zprávy, když neměli televizi ani internet?

_____

Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office)

Příloha L – ukázka vyplněného pracovního listu (Měsíce)

Známka pro prezentaci:

Jméno: ADAM H.

1. Najdi měsíce, které se schovaly v bublinách. Jejich názvy napiš na linku:

LEDEN

ČERVEN

ŘÍJEN

BŘEZEN

2. Vybarvi správnou odpověď:

Který název měsíce ukazuje na to, že všechno kvete?

březen

duben

květen

Který název měsíce ukazuje na to, že padá listí?

září

říjen

listopad

3. Jaký je to měsíc? Napiš:

Štědrý
den

PROSINEC

První
školní
den

ZÁŘÍ

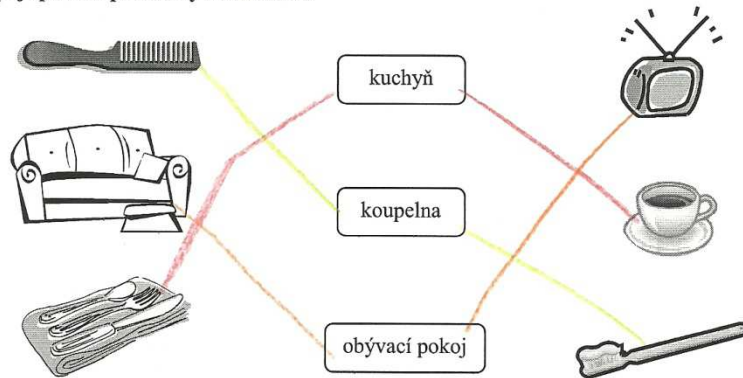
Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office)

Příloha M – ukázka vyplněného pracovního listu (Předměty denní potřeby)

Známka pro prezentaci: 1

Jméno: Roderik

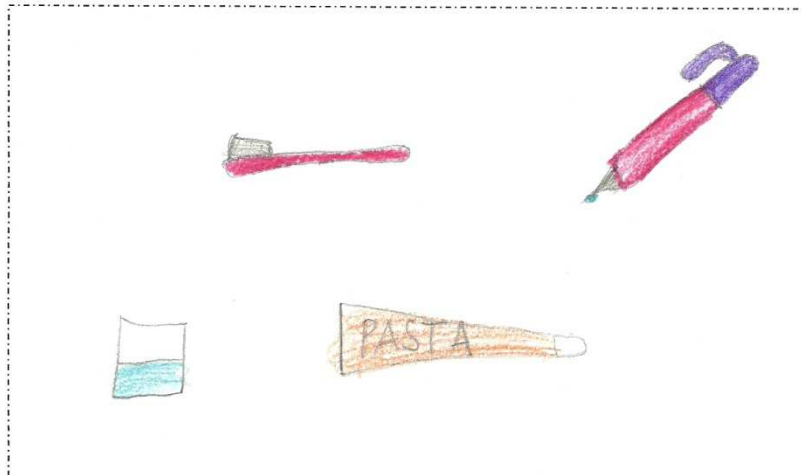
1. Spoj správně předměty a místnosti:

2. Zakroužkuj předměty, které používáš při psaní domácího úkolu:

zubní pasta   rádio   talíř   péro   pastelky   lžíce
učebnice   hřeben   mýdlo   televize   hrníček
kladivo   hračky   sešit   guma   kolo   auto

3. Nakresli 5 předmětů, které používáš každý den:

Zdroje obrázků – Klipart (Microsoft Office)

Příloha N – ukázka vyplněného pracovního listu (Lidové zvyky a státní svátky)

Známka pro prezentaci: 1*

Jméno: Bára G

1. Spoj roční období s lidovými zvyky a státními svátky podle toho, kdy je slavíme:

Silvestr / Nový rok	JARO	Vánoce
Filipjakubská noc (pálení čarodějnic)	LÉTO	Velikonoce
	PODZIM	Mikuláš
	ZIMA	

2. Dokresli obrázek a napiš na linku, jaký je to lidový zvyk:

Vánoce

Velikonoce / čarodějnice

3. Najdi v čtyřsměrce (vodorovně a svisle) tyto slova:

- pomlázka
- koště
- koledy
- ohňostroj
- čert
- dárky
- hvězda
- vajíčka

H	V	Ě	Z	D	A	Y	Č	I	V
S	K	U	T	N	M	D	E	A	A
K	O	H	Ň	O	S	T	R	O	J
O	Š	R	E	Y	O	U	T	R	I
L	T	I	D	Á	R	K	Y	N	Č
E	Ě	U	A	S	M	U	I	A	K
D	L	P	O	M	L	Á	Z	K	A
Y	M	R	N	S	A	T	Y	R	O